

Clár na nÁbhar

Leathanach

Cuspóirí an tSiollabais.	1
--------------------------	---

Aonad 1: Amhrán Dualgais (Bliain A)

An Mhaighdean Mhara (Éire).	2
Kalinka (An Rúis).	5
The Sandman (Brahms).	8
The Streets of Laredo (Meiriceá).	14
The Fifty Ninth Street Bridge Song (“Feelin’ Groovy”, Paul Simon).	17
Carúl Loch Garman (Éire).	20
La Speranza (as an gceoldráma <i>Ottone</i> le Handel).	23
Sumer is Icumen In.	27

Aonad 2: Saothair Dhualgais (Bliain A)

Conas scór a léamh.	33
Handel: Water Music (an leagan bunaidh), Sraith in D.	34
An dara gluaiseacht: Cornphíopa.	34
An cúigiú gluaiseacht: Minit.	44
Rossini: Réamhcheol: “William Tell”.	51
Orff: <i>Carmina Burana</i> (an chéad ghluaiseacht <i>O Fortuna</i>).	110
Dul Siar:	117

Cuspóirí an tSiollabais – Amhráin Dualgais

Beidh trí ghrúpa amhrán ag déanamh uainíochta, gach bliain ina seal, do gach sraith nua den Teastas Sóisearach agus beidh siad ina gcuid dualgais den siollabas Gnáthleibhéil agus Ardleibhéil. Beidh gá le heolas níos mionchruinne ar na hamhráin dualgais ná mar a bheidh ar na hamhráin a roghnaítear go comhleantach leo.

Grúpa A: An Mhaighdean Mhara (Éire)
Kalinka (An Rúis)
The Sandman (Brahms)
The Streets of Laredo (Meiriceá)
The Fifty Ninth Street Bridge Song (“Feelin’ Groovy”, Paul Simon)
Carúl Inis Córthaidh (Éire)
La Speranza (as an gceoldráma *Ottone* le Handel)
Sumer is Icumen In

Cuspóirí an tSiollabais – Saothair Dhualgais

Déanfaidh trí ghrúpa de shaothair a leagtar síos le haghaidh staidéir ar leith uainíocht, gach bliain ina seal, do gach sraith den Teastas Sóisearach. Beidh gach aon cheann acu ina chuid dualgais den siollabas Gnáthleibhéil agus Ardleibhéil. Is é Grúpa A atá ar an gcúrsa do scrúdú na bliana 1994; tá Grúpa A ar an gcúrsa do scrúdú na bliana 1995, agus mar sin de. Beidh gá le heolas níos mionchruinne ar na saothair dhualgais ná mar a bheidh ar na saothair a roghnaítear go comhleantach leo.

Handel: **Water Music (an leagan bunaidh), Sraith in D**
An dara gluaiseacht: Cornphíopa
An cúigiú gluaiseacht: Minit

Rossini: **Réamhcheol: “William Tell”**

Orff: ***Carmina Burana* (an chéad ghluaiseacht *O Fortuna*)**

Aonad 1 – Amhráin Dualgais: Grúpa A

An Mhaighdean Mhara

Is amhrán Gaelach (nó amhrán tíre) é seo a thagann ó Dhún na nGall.

Is cos-úil gur mheath tú nó gur thréig tú an greann. Tá an sneach - ta go fras -

ach fá bhéal na nAthann; do chúl buí dai - te is do bhéi - lín

sámh, siúd chug-aibh Ma-ry Chinn-idh 'sí ndiaidh an Éir - ne 'shnámh.

Véarsa 2:

A mháithrín dílis, dúirt Máire Bhán
Fá bhruach an chladaigh is fá bhéal na trá;
Maighdeán mhara mo mháithrín ard,
Siúd chugaibh Mary Chinnidh is í i ndiaidh an Éirne a shnámh.

Véarsa 3:

Tá mise tuirseach agus beidh go lá
Mo Mháire bhroinngeal is mo Phádraig Bán
Ar bharr na dtonnta 's fá bhéal na trá,
Siúd chugaibh Mary Chinnidh is í i ndiaidh an Éirne a shnámh.

De réir an scéil, tháinig fear ar mhaighdean mhara in aice a bhaile. Thóg sé a ruball agus chuir sé i bhfolach sa scioból é, agus thóg sé an bhean ar ais go dtí a theach. Phós siad agus bhí beirt pháistí acu – Máire agus Pádraig. Blianta ina dhiaidh sin tháinig an bhean ar an ruball agus thuig sí ansin gur maighdean mhara a bhíodh inti. Tháinig cumha uirthi agus chuaigh sí ar ais chun na farraige. Seo an t-amhrán a chanann an fear nuair a thuigeann sé go bhfuil a bhean imithe go deo.

Gnéithe Ginearálta an Cheoil

Tonúlacht: Mód dó

Mothú : Brónach.

Luas: Mall.

Foirm: 4 mhír – A,B,C,D. Tá an ceol mar an gcéanna sna véarsaí go léir. Foirm strófach atá ann.

Amchomhartha: 3/4

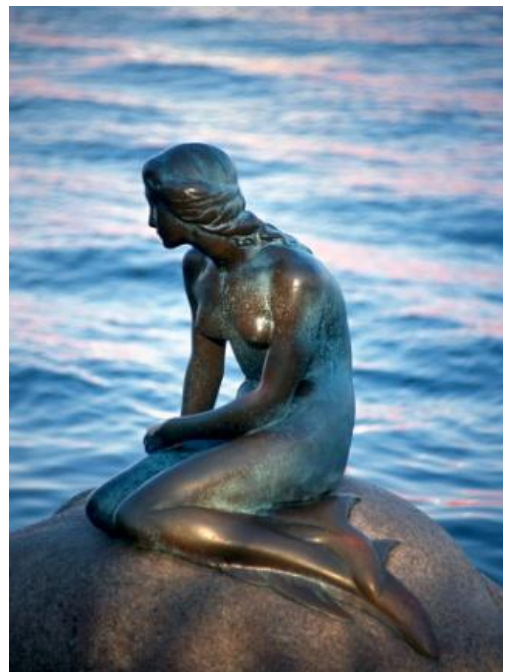
Rithim: Cé go bhfuil an t-amhrán scríofa anseo in am 3/4, tá an luas chomh mall go gcantar le rithim shaor go minic é. Tosaíonn gach mír ar an 3ú buille den bharra - anacrúis. Leanann an ceol rithim na bhfocal agus bíonn sioncóipiú ann i roinnt frásaí dá bharr.

Gnéithe eile Ceoil: Gluaiseacht chéimneach. Réimse 10 nóta (níos mó ná ochtach agus leathan dá bharr). Tá ornáidiú san amhrán. Cuireann an cantóir ornáidiú isteach aon áit is mian leis/léi. Mar gur amhrán tíre é, tá leaganacha éagsúla ar fáil de. Tá leagan an-deas ag Altan ar an albam “Island Angel” agus tá leagan eile ag Clannad ar an albam “Clannad”. Éist leis an dá cheann agus cuir iad uilig i gcomparáid lena chéile.

Le foghlaim:

Sioncóipiú: Cineál rithime ina gcuirtear an bhéim ar lagbhuille sa barra.

Tá an traidisiún a bhaineann le maighdeanacha mara an-sean agus le fáil in go leor cultúr ar fud an domhain. Bean a bhfuil corp mná ar barr aici, agus ruball éisc faoi sin. Deirtear go gcanann sí do na daoine agus go gcuireann sé seo isteach orthu ag obair. Uaireanta tógann sí daoine chuig an ríocht atá aici faoin bhfarraige, agus déanann sí dearmad nach féidir leo análú faoin uisce. Tá maighdean mhara le feiceáil i gcuin Copenhagen mar gurb as an Danmhairg do Hans Christian Anderson a scríobh an scéal “The Little Mermaid”. In Éirinn agus sa Bhreatain ba mhinic a mbíodh drochainm ag maighdean mhara de bharr a cumhachta ar na gnáthdhaoine.

Cleachtadh 1.1.1

Freagair na Ceisteanna thíos

1. Mínigh an téarma 'amhrán tíre':

2. Scríobh scéal an amhráin seo:

3. Cé a chum an ceol seo? _____

4. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

a. Tá an t-amhrán seo: tapaidh mall measartha

b. Tá sé i ngléas: mór mion

c. An nóta is airde san amhrán ná: _____ i mbarra _____.

d. An nóta is ísle san amhrán ná: _____ i mbarra _____.

e. Réimse an amhráin ná 6 nóta 8 nóta 9 nóta 10 nóta

f. Foirm an amhráin ná ABBA ABCD AABA

g. Is amhrán _____ é: rince goltraí óil

h. Tagann an t-amhrán ó Shasana ón bPortaingéil ó Éirinn

5. Scríobh síos dhá phointe suimiúla faoin amhrán:

Kalinka

Seo amhrán bainise ón Rúis. Tá an t-amhrán bainise tábhachtach sa Rúis. Is minic a chuireann aíonna eile ag an mbainis tuilleadh véarsaí leis, ag moladh na lánúine. Cantar an curfá ag tosnú go mall agus ag éirí níos tapúla de réir a chéile. Cantar an véarsa ag luas measartha ach é in am. Bíonn fadú ar chuid de na nótaí le teannas chruthú sa cheol.

a

accelerando poco a poco

Ka - lin - ka, ka - lin - ka, ka - lin - ka ma - ya; fsa-du ya - go - da ma -

lin - ka, ma - lin - ka ma - ya Ka - lin - ka, ka - lin - ka, ka - lin - ka ma -

ya; fsa-du ya - go - da ma - lin - ka, ma - lin - ka ma - ya. O o

un - der-neath the pine tree, un - der-neath the pine tree, lay me

down, lay me down to sleep. Ai-da ai-da lyu-li, ai-da, ai, da lyu-li.

Lay me down, lay me down to sleep.

Da capo al fine

Gnéithe de Cheol Tíre na Rúise: Athrú mór luais, nótaí fada coimeádta, guthanna ísle.

Rithim: 2/4 – cosúil le polca, móitíf rithimeach sa churfá, rithim barra 20 coitianta tríd an amhrán. Tosaíonn an curfá le hanacrúis.

Gnéithe eile Ceoil: Nótaí fada marthanacha, go leor gluaiseachta atá céimneach agus léimneach. Léim de sheachtach ag deireadh an véarsa.

Focail: Ciallaíonn Kalinka “aiteal” nó “juniper” i mBéarla. Is planda beag é le bláthanna bána agus caora corcra a úsáidtear le leigheas áirithe a dhéanamh. Ciallaíonn malinka “sú craobh”. Bhíodh nós ann na caora seo a ofráil don bhandia Lyuli le grá a fháil uaithi. Is féidir teacht ar aistriúchán Béarla de na focail ar an idirlíon, ach tá an Rúisis simplí go leor sa churfá lena chanadh.

Léiríonn an pictiúr na damhsóirí a dhéanadh an cineál damhsa a théann leis an amhrán Kalinka. Tá nós ag na fir léim suas san aer an-ard ar fad, agus bíonn an aclaíocht ag teastáil leis an gcineál seo damhsa a dhéanamh. Is féidir é a fheiceáil sa scannán “Fiddler on the Roof”. Bíonn sioncóipiú ina phríomhthréith den cheol seo mar go mbuailtear an rithim shioncóipithe sa chúlra nuair atá an chuid eile den cheol á chanadh gan sioncóipiú. Tá rubato an-

tábhachtach chomh maith mar go mbíonn an lucht éisteachta ar bís ag fanacht ar an gcéad chuid eile den cheol tosnú. Bíonn fir le guthanna an-íseal ar fad coitianta sa Rúis agus bhídís ag canadh amhrán sa stíl seo. Éist leis an amhrán seo ar www.youtube.com.

Le Foghlaim

Anacrúis: Nuair a thosaíonn an t-amhrán nó an frása ar an mbuile deireanach den bharra.

Rubato: Stíl rithime inar féidir leis an gcantóir an luas a lúbadh mar is mian leis.

Fadú: Comhartha a léiríonn gur gá fanacht ar an nóta seo níos faide ná luach an nóta. Is féidir ganacht air chomh fada agus is mian leat.

Cleachtadh 1.2.1

Freagair na ceisteanna thíos

1. Céard atá suimiúil faoi véarsaí an amhráin seo?

2. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

Tá an t-amhrán seo:	sona	grámhar	brónach	
Tá sé i mód:	dó	mí	só	lá
Úsáidtear tonúlacht:	mhór	mhion	mhódúil	
Tá an luas:	mall	moderato	mear	
Foirm an amhráin ná:	AB	ABCA	AABA	
Amhrán _____ é:	rinne	bainise	óil	
Tagann an t-amhrán:	ó Shasana	ón nGearmáin	ón Rúis	
Bogann an tséis i:	gcéimeanna	léimeanna	gcéimeanna & léimeanna	

3. An bhfuil anacrúis le fáil san amhrán seo? Má tá, abair cén áit:

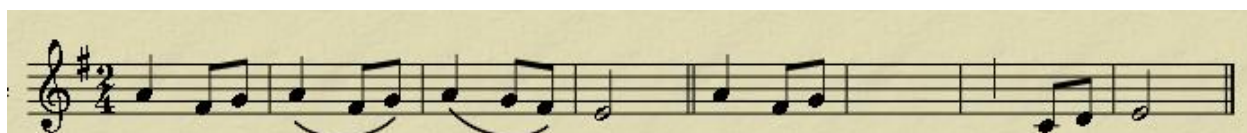
4. Cad is brí le *rubato*? _____

5. Cad is brí le *accelerando*? _____

6. Mínigh *Da Capo*: _____

7. Mínigh *al fine*: _____

8. Athraigh na frásaí atá marcáilte le cuarcheangal sa sampla thíos le seicheamh a chur isteach ina áit. Críochnaigh mar a léirítear.

The Sandman

Is amhrán ealaíne an t-amhrán seo. Chum Johannes Brahms (1833-1897) an t-amhrán seo do leanaí a chairde, Clara agus Robert Schumann. Chum sé 14 amhrán den chineál seo sa bhliain 1858. Tá an ceann seo bunaithe ar amhrán tíre ón nGearmáin a chóirigh Brahms i stíl an amhráin ealaíne. Aistriúchán Gaeilge ar an leagan Gearmáinise atá sa véarsa thíos. Tá an tséis le fáil leis féin ar dtús agus ansin cóip den tionlacan pianó ionas gur féidir le do mhúinteoir nó le duine sa rang é a sheinm daoibh agus an rang á chanadh.

Andante

Tá bláth - an-na na tí - re ag dul chun suain a - nois. Tá

ceann gach bláth ag tí - tim, an rós, an lus chrom cinn. Tá

craobh-ach - a an chaor - thainn á n-ull - mhú féin chun suain.

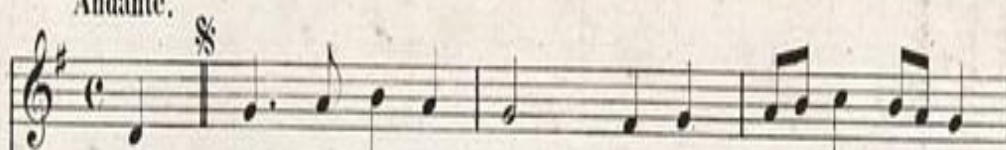
Cod - ladh sámh cod - ladh sámh a chroí, a lin - bh - bhig. Tá

craobh-ach - a an chaor - thainn á n-ull - mhú féin chun suain.

Cod - ladh sámh cod - ladh sámh a chroí, a lin - bh bhig.

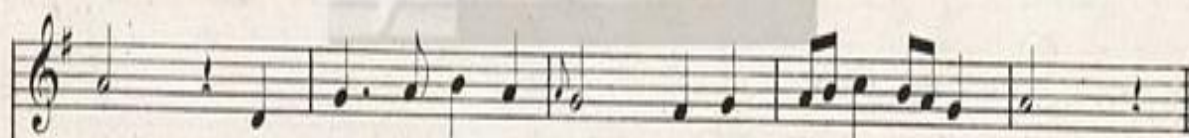
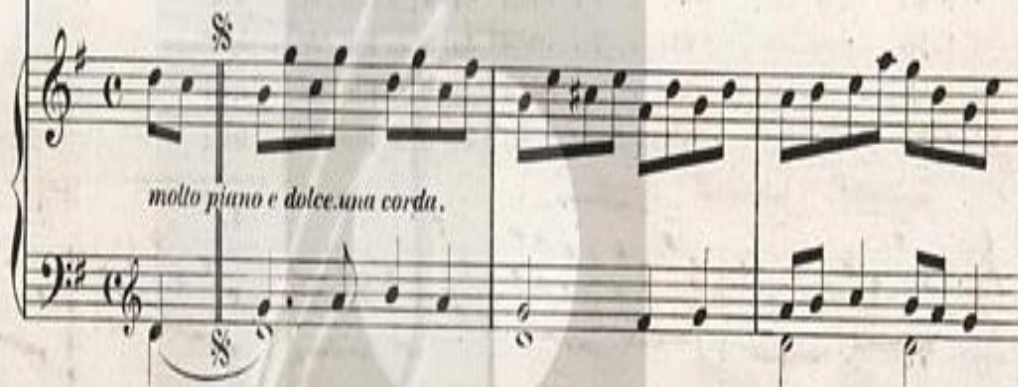
Andante.

Gesang.

1. Die Blü - me - lein sie schla - fen schon längst im Mon - den -
Vö - ge - lein sie san - gen so süß im Son - nen -
männ - chen kommt ge - schli - chen und guckt durch's Fens - ter -
männ - chen aus dem Zim - mer, es schläft mein Herz - chen

Clavier.

1. schein, sie nik - ken mit den Köp - fen auf ih - ren Sten - ge - lein.
2. schein, sie sind zur Ruh ge - gan - gen in ih - re Nestchen klein.
3. lein, ob ir - gend noch ein Lieb - chen nicht mag zu Bet - te sein.
4. fein, es ist gar fest ver - schlos - sen schon sein Guck - äü - ge - lein.

Vers. 3.

1. Es rüt - telt sich der Blü - then-baum, er säu - selt wie im Traum:
 2. Das Heim-chen in dem Aeh - ren-grund, es thut al - lein sich kund:
 3. Und wo er nur ein Kind - chen fand, streut er ihm in die Au - gen Sand.
 4. Es leuch-tet Mor-gen mir Will-komm das Äu - ge - lein so fromm!

1. Schla - fe, schla - fe, schlaf' du, mein Kin - de - lein!
 2. Schla - fe, schla - fe, schlaf' du, mein Kin - de - lein!
 3. Schla - fe, schla - fe, schlaf' du, mein Kin - de - lein!
 4. Schla - fe, schla - fe, schlaf' du, mein Kin - de - lein!

2. Die
 3. Sand -
 4. Sand -

Gnéithe Ceoil

Tonúlacht: G mór

Mothú: Séimh, suaimhneach

Luas: Andante – ag luas siúil

Foirm: AA II: BC :II (AABCBC)

Amchomhartha: 4/4

Rithim: Tosaíonn mír A agus B ar anacrúis (an 4ú buille den bharra). Rithim de chroisíní poncailthe.

Tionlacan: Seinneann an pianó camáin leanúnacha bunaithe ar chordaí briste (dó, mí, só, dó, só, mí, dó). Cruthaíonn an tionlacan seo, chomh maith leis an mbuille buan agus rithim réidh, suantraí.

Ornáidiú: Tá ornáidiú i bhfrása A nuair atá sé canta den dara huair. Féach barra 6: tá sé scríofa amach mar a chantar é sa chéad leagan den cheol, agus sa dara leagan (an leagan leis an tionlacan) tá sé scríofa mar nóta an-bheag. Tugtar appoggiatura ar an nóta beag seo. “Goideann” an nóta beag seo leath-luach an nóta ina dhiaidh.

Gnéithe eile Ceoil:

- Gluaiseacht chéimneach an chuid is mó den am.
- Buaicphointe na séise i mír B ag an bhfocal ‘chaorthainn’.
- Tosaíonn mír A ar só agus dó.

Le Foghlaim:

Suantraí: Amhrán ciúin, suaimhneach a úsáidtear chun páiste a chur ina chodladh.

Appoggiatura: Nóta ornáidithe a “ghoideann” leathluach an nóta mór ina dhiaidh.

Cleachtadh 1.3.1

Freagair na ceisteanna thíos

1. Míniú an téarma ‘amhrán ealaíne’:

2. Ainmnigh cumadóir an amhráin seo: _____

3. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

a. Tá an t-amhrán seo:	suaimhneach	áthasach	brónach	
b. Tá sé i ngléas:	C	G	D	A
c. Úsáidtear tonúlacht:	mhór	mhion	mhódúil	
d. Tá an luas:	allegro	largetto	Andante	
e. Foirm an amhráin ná:	ABBA	ABA	AABCBC	
f. Tagann an t-amhrán:	ó Shasana	ón nGearmáin	ón Ostair	
g. Bogann an tséis i:	gcéimeanna	léimeanna	i gcéimeanna & léimeanna	

4. Scríobh liosta de ghnéithe eile an amhráin

5. Cén fáth a bhfuil an ghluaiseacht chéimneach éifeachtach?

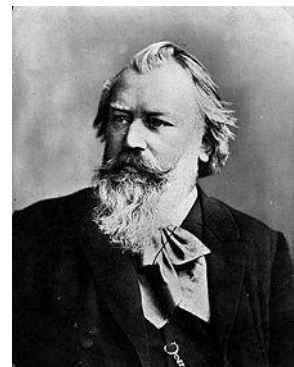
6. Ainmnigh dhá thréith a bhaineann leis an amhrán agus a chuidíonn le suantraí éifeachtach a dhéanamh.

-

-
-
-

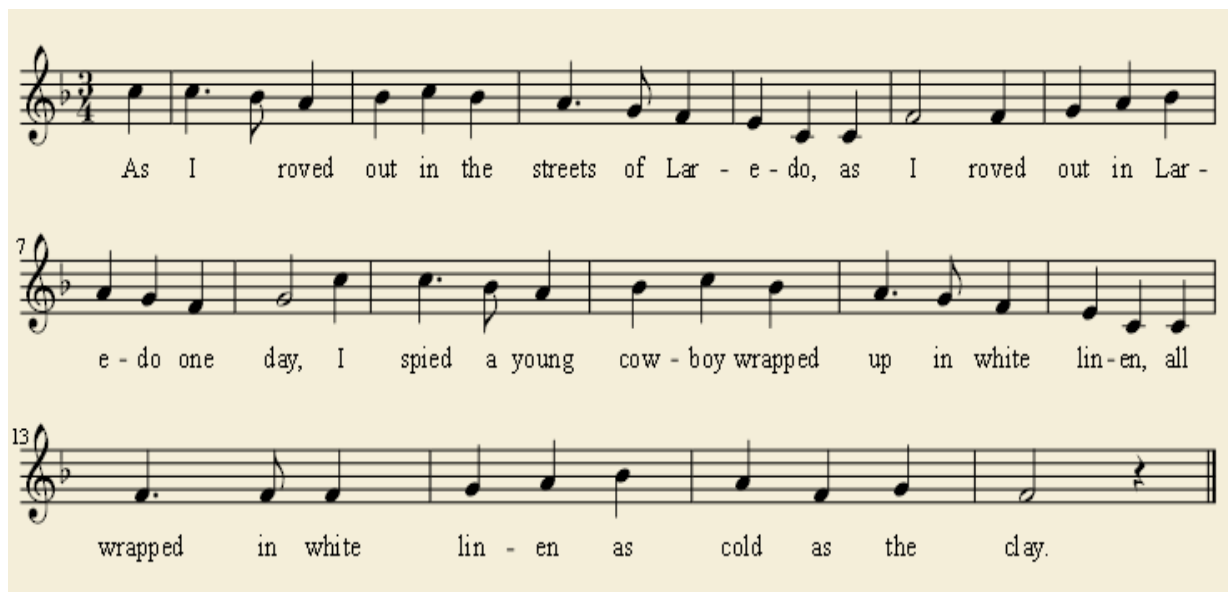
-
-
-

- i. _____
- ii. _____
- iii. _____
- iv. _____
- v.** _____

The Streets of Laredo

Is bailéad stairiúil é an t-amhrán seo. Insíonn sé scéal buachalla bó atá ag fáil bháis toisc gur scaoileadh urchar leis i Laredo, Texas. Cantar an bailéad seo le fonn an amhráin Ghaelaigh ‘The Bard of Armagh’. Is cosúil gur thóg imirceach Éireannach an t-amhrán seo leis go Meiriceá sa 19ú haois agus níos déanaí cuireadh an t-amhrán nua seo leis an bhfonn. Bhí tionchar mór ag ceol Gaelach ar cheol tíre Mheiriceá.

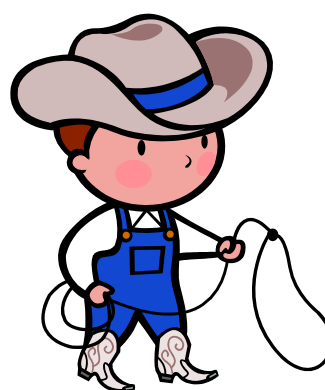

"I see by your outfit, that you are a cowboy."
These words he did say as I slowly walked by.
"Come sit down beside me and hear my sad story,
For I'm shot in the chest, and today I must die."

"'Twas once in the saddle I used to go dashing,
'Twas once in the saddle I used to go gay.
First down to Rosie's, and then to the card-house,
Got shot in the breast, and I'm dying today."

"Oh, beat the drum slowly and play the fife lowly,
And play the dead march as you carry me along;
Take me to the valley, and lay the sod o'er me,
For I'm a young cowboy and I know I've done wrong."

"Get six jolly cowboys to carry my coffin,
Get six pretty maidens to bear up my pall.
Put bunches of roses all over my coffin,
Roses to deaden the clods as they fall."

"Then swing your rope slowly and rattle your spurs lowly,
And give a wild whoop as you carry me along;
And in the grave throw me and roll the sod o'er me.
For I'm a young cowboy and I know I've done wrong."

"Go bring me a cup, a cup of cold water.
To cool my parched lips", the cowboy then said.
Before I returned, his soul had departed,
And gone to the round up - the cowboy was dead.

We beat the drum slowly and played the fife lowly,
And bitterly wept as we bore him along.
For we loved our comrade, so brave, young and handsome,
We all loved our comrade, although he'd done wrong.

Gnéithe Ceoil

Tonúlacht: F mór

Mothú: Brónach, suaimhneach.

Séis: Simplí le gluaiseacht chéimneach an chuid is mó den am.

Rithim: Simplí le croisíní an chuid is mó den am. Tá croisín poncailte agus camán le fáil ann chomh maith. Athraíonn an rithim leis na focail.

Luas: Moderato

Foirm: ABAB1. 4 mhír, 4 bharra ar fhad.

Ceol tíre: Is amhrán tíre é The Streets of Laredo, agus tá leaganacha éagsúla ar fáil de.

Bíonn éagsúlachtaí sna focail, agus roinnt éagsúlachtaí sna nótaí séise agus sa rithim sna leaganacha éagsúla den amhrán. Is bailéad é chomh maith, mar sin tá an scéal níos tábhachtaí ná an ceol ná an rithim.

Laredo: Is baile é Laredo sa stát Texas sna Stáit Aontaithe. Tá sé lonnaithe ar abhainn an Rio Grande i ndeisceart an stáit. Tá clú agus cáil ar Texas mar gheall ar an ola atá le fáil ann.

Cleachtadh 1.4.1

Freagair na ceisteanna thíos

1. Mínigh an téarma 'bailéad' _____
2. Ainmnigh cumadóir an amhráin seo: _____
3. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:
 - a. Tá an t-amhrán seo: feargach grámhar brónach
 - b. Tá sé i ngléas: C F D
 - c. Úsáidtear tonúlacht: mhór mhion mhódúil
 - d. Foirm an amhráin ná: ABAB1 ABCA AABA
 - e. Tagann an t-amhrán: ó Shasana ón nGearmáin ó Mheiriceá
 - f. Bogann an tséis i: gcéimeanna léimeanna i gcéimeanna & léimeanna
4. Scríobh liosta de ghnéithe eile an amhráin

5. Scríobh síos an scéal a bhaineann leis an amhrán:

6. An bhfuil anacrúis le fáil san amhrán seo? _____
7. An bhfuil rubato le fáil san amhrán seo? _____
8. Cuir frása freagartha leis an bhfrása seo:

The Fifty Ninth Street Bridge Song (“Feelin’ Groovy”, Paul Simon)

Chum Paul Simon an t-amhrán pop seo. Sna seascaidí bhí an banna ‘Simon and Garfunkel’ an-cháiliúil. Bhí an t-amhrán seo ‘Feelin’ Groovy’ ar an albam *Parsley, Sage, Rosemary and Thyme*, a eisíodh sa bhliain 1966. Is ceiliúradh é ar shonas an tsaoil.

De bharr cúrsaí cóipchirt níl cead againn an ceol a thaispeáint sa leagan digiteach den leabhar.

Tá an tionlacan ceoil an-simplí – bain triail as é a sheinm sa rang le giotar nó le méarchlár.

Simon & Garfunkel ag canadh agus ag seinm ag ceolchoirm i mBaile Átha Cliath.

Grianghraf: Eddie Mallin

Gnéithe an Cheoil

Tonúlacht: Bb mór

Mothú: Áthasach, réchúiseach.

Luas: Measartha tapaidh, ach réchúiseach i gcónaí.

Foirm: 3 véarsa, 10 mbarra i ngach véarsa.

Séis: Tá réimse measartha cúng san amhrán ach leathnaítear é seo ar an bhfocal “groovy” i ngach véarsa le béim a chur ar an bhfocal agus ar an mothú a théann leis an bhfocal sin. Breachnaítear an tséis i ngach véarsa.

Rithim: Bríomhar, sioncóipithe. Cruthaítear an sioncóipiú trí shos a chur ar an gcéad bhuille den bharra i roinnt cásanna. Tá tríphléadaigh ar fáil sa tríú véarsa agus cuidíonn an t-athrú seo sa rithim le mothú suaimhneach, réchúiseach a chur sa cheol.

Comhcheol: Tugann cordaí simplí tionlacan don cheol san amhrán seo. Tá sé seo an-éifeachtach mar go dtugann sé tacaíocht don rithim chasta. Úsáidtear an pátrún céanna cordaí tríd síos, agus cuidíonn sé seo le haontacht a chur san amhrán. Is é an pátrún a úsáidtear ná: Eb – Bb – F – Bb nó ag baint úsáide as uimhreacha: IV – I – V – I.

Le Foghlaim:

Breahnú: Athrú a dhéantar ar shéis le héagsúlacht a chur sa cheol.

Tríphléadaigh: Rithim ina seinntear trí nóta in áit a mbeadh dhá cheann de ghnáth.

Sioncóipiú: Rithim bhríomhar ina mbaintear an bhéim den áit a mbíonn sé de ghnáth lena chur ar lagbhuille.

Cleachtadh 1.5.1

Freagair na Ceisteanna Thíos

1. Tabhair cuntas gairid ar chúlra an phop-amhráin/an amhráin spioradálaigh.

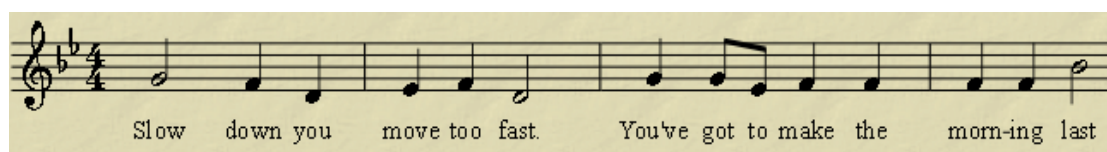
2. Cé a chum an t-amhrán seo? _____

3. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

a. Tá an t-amhrán seo:	suaimhneach	áthasach	brónach
b. Tá sé i ngléas:	C	Bb	F D
c. Úsáidtear tonúlacht:	mhór	mhion	mhódúil
d. Tá an luas:	mall	mear	beoga
e. Foirm an amhráin i véarsaí ná:	A A1 A2	A B C	A A B
f. Tá an rithim:	simplí	sioncóipithe	
g. Bogann an tséis i:	gcéimeanna	léimeanna	gcéimeanna & léimeanna

4. Cén éifeacht a bhaineann leis an sioncóipiú san amhrán?

5. Can an chéad líne leis an rithim seo:

Cén difear a dhéanann sé seo don amhrán? An bhfuil sé níos fearr nó níos measa?
Cén fáth?

6. Déan taighde faoi Simon agus Garfunkel. Cár bh as dóibh?

7. Déan liosta de na hamhráin a chan siad. Ainmnigh 4 cinn.

1. _____	3. _____
2. _____	4. _____

Carúl Loch Garman

Tháinig na focail agus an tséis sa charúl seo ó amhránaí traidisiúnta i Loch Garman. Téann traidisiún na gcarúl siar go dtí an 17ú haois i Loch Garman. Is amhrán tíre (amhrán na ndaoine) an carúl seo. Chuirtear ar aghaidh na hamhráin tíre ó ghlúin go glúin agus ní scríobhtaí síos iad. Dá bharr sin, tá cúpla leagan den amhrán seo ar fáil.

Ó tag - ai - gí, is adh-rai - gí an lean-bh cneas-ta sa chró 'na luí, Is

cuimh-ni - gí ar ghrá an Rí a thug dár saor-adh a - nocht an Naí. 'Sa

Mhui-re Mhath-air i bPar-thas Dé ar chlann bhocht Éa - bha, guigh

'nois go caomh, is dor-as an chró ná dún go deo go n~adh-raim feas-ta Mac

Mhui-re Ógh.

Véarsa 2:

I mBeithil thoir i lár na hoíche,
 Ba chlos an dea-scéal d'aoirí,
 Go follas don saol ón spéir go binn,
 Bhí ainglí ag canadh ó rinn go rinn.
 Gluaisigí go beo, a dúirt aingeal Dé,
 Go Beithil sall is gheobhaidh sibh é,
 Ina luí go séimh i mainséar féir,
 Siúd é an prionsa Mac óg an Rí.

Gnéithe Ceoil

Tonúlacht: Tá tonúlacht an-suimiúil san amhrán seo. Mar go n-úsáidtear an 7ú nóta íslithe agus ardaithe tá éiginnteacht ann. Is féidir a rá go bhfuil tús frása A i mód dó, ach faoin deireadh tá sé athraithe go mód só mar gheall ar an F nádúrtha. Úsáideann frása A1 mód dó mar nach bhfuil an 7ú nóta (F#) íslithe ar chor ar bith sa fhrása. Athraíonn an tonúlacht arís sa 3ú frása nuair a thagann Bb isteach agus úsáidtear F nádúrtha arís. Mar sin is féidir a rá go n-athraíonn an tonúlacht anseo go mód ré. Tá an frása deireanach mar an gcéanna leis an dara ceann i mód dó. Mar sin úsáidtear meascán mód san amhrán – móid dó, ré agus só.

Mothú: Áthasach ach le blas beag den bhrón sna nótaí maolaithe.

Luas: Mall.

Foirm: A A1 B A1

Amchomhartha: 3/4

Rithim: Tosaíonn gach mír ar anacrúis (an 3ú buille den bharra). Tá roinnt samplaí de shioncóipiú ann. Tá tríphléadach i mír B. Bíonn stad rialta i lár an fhrása agus ag deireadh an fhrása gach uair. Tugann sé seo blas den chantaireacht Ghréagórach don cheol.

Gnéithe eile Ceoil:

- Úsáidtear an 7ú nóta maol agus géar (F# agus F nádúrtha).
- Léim de sheachtach i mír B (ag buaicphointe an amhráin).
- Úsáidtear an tréach maolaithe sa tríú frása.
- Tá athrú móid i mír B – neamhghnách in amhrán tíre.

Le Foghlaim:

Ceol módúil: Ceol nach bhfuil mór ná mion. Ní gá gur dó ná lá an lárnóta tonúlachta ann.

Mód dó: Is é dó an lárnóta ar a bhfuaimníonn an ceol críochnaithe.

Mód ré: Is é ré an lárnóta ar a bhfuaimníonn an ceol críochnaithe.

Mód só: Is é só an lárnóta ar a bhfuaimníonn an ceol críochnaithe.

Faightear mód ar gach nóta den scála, tá cuid acu níos coitianta ná cuid eile.

Cleachtadh 1.6.1

Freagair na Ceisteanna Thíos

1. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:
 - a. Tá an t-amhrán seo: brónach suaimhneach áthasach
 - b. Úsáidtear tonúlacht: mhór mhion mhódúil
 - c. Tá an luas: mall andante mear
 - d. Is é an nóta is airde ná: _____
 - e. Is é an nóta is ísle ná: _____
 - f. Foirm an amhráin ná: ABBA1 ABAB1 AA1BA1
 - g. Bogann an tséis i: gcéimeanna léimeanna i gcéimeanna & léimeanna
2. Ainmnigh áit ina gcloistear sioncóipiú: _____
3. Scríobh liosta de ghnéithe eile an amhráin

4. Go minic má bhíonn nóta fada sa cheol bíonn sé ar an gcéad bhuille den bharra. Sa chéad barra den chéad, dara agus 4ú frása san amhrán seo titeann an nóta fada ar bhuille eile sa barra. Cén buille ar a dtiteann sé?

5. Déan cur síos ar an rithim, go háirithe an dara buille de gach barra. Cén éifeacht a bhaineann leis seo?

6. Ainmnigh dhá dhifríocht idir an carúl seo agus an carúl *Adeste Fideles*.
 - i. _____
 - ii. _____

La Speranza (as an gceoldráma *Ottone* le Handel)

Is áiria é 'La Speranza' ón gceoldráma *Ottone*, a chum George Frederick Handel (1685-1759) sa bhliain 1723. Is cineál ar leith áiria ar a dtugtar *áiria da capo* é La Speranza.

(Violini.)

GISMONDA.

(Bassi.)

La spe.ran.za è giun-ta in por-to

V.
p
nè sa più di che te-me-re se tran-qui-lo ve-de il mar, se tran-qui-lo ve-de il mar, — se tran-qui-lo

ve-de il mar; la spe.ran.za è giun.ta in por.to, la spe.ran.za è giun.ta in por.to,

p
nè sa più di che te-me-re se tran-qui-lo ve-de il mar, se tran-qui-lo

The image displays a musical score for a vocal piece, likely an opera or a song, in Italian. It consists of four systems of staves, each with a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal line.

System 1: The vocal line begins with the lyrics "re - de il mar," followed by "nè sa più di che te - me - re se tran - qui - lo". The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the left hand and a more melodic line in the right hand.

System 2: The vocal line continues with "re - de il mar." and ends with a fermata. The piano accompaniment continues with the same eighth-note pattern. The word "Tutti." is written above the first staff, and "(Fine.)" is written below the last staff.

System 3: The vocal line begins with "Sol man - ca - ra al mio con - for - to" followed by "que - sta sor - te di pia - ce - re o - ra più non sò - bra - mar,". The piano accompaniment continues with the same eighth-note pattern.

System 4: The vocal line continues with "o - ra più non sò - bra - mar." and ends with a fermata. The piano accompaniment continues with the same eighth-note pattern. The word "Dal Segno." is written to the right of the last staff.

La speranza è giunta in porto, nè sa più di che temere se tranquillo vede il mar,
 Se tranquillo vede il mar, se tranquillo vede il mar;
 La speranza è giunta in porto, La speranza è giunta in porto
 nè sa più di che temere se tranquillo vede il mar, Se tranquillo vede il mar
 nè sa più di che temere se tranquillo vede il mar.

Sol mancava al mio conforto questa sorte di piacere ora più non sò bramar, ora più non sò
 bramar.

Gnéithe Ceoil

Tonúlacht: Mór ach athraíonn go mion i gcuid B.

Mothú: Áthasach

Luas: *Andante con moto* (Ag luas siúil le gluaiseacht)

Foirm: Tá foirm speisialta ABA aige. Uaireanta cuireann an t-aonréadaí ornáidiú sa bhreis in A don dara huair chun a c(h)umas a léiriú.

A: Mear i mórghléas

B: Codarsnacht déanta sa mhionghléas

A: An chéad rannóg athdhéanta

Amchomhartha: 4/4

Rithim: Croisíní poncailte agus camáin.

Ciall na bhFocal: Tá an dóchas ionainn. Tá bean (Gismonda) ag canadh faoin dóchas atá aici. Tá an fharraige suaimhneach agus níl aon eagla uirthi. Sa dara cuid deir sí go mothóidh sí uaithi an ghrian chun sólas a thabhairt di. Is féidir teacht ar leagan Béarla den amhrán: “Spring”

Gnéithe eile Ceoil: Meascán de ghluaiseacht chéimneach agus léimneach.

- Ornáidiú.
- Míreanna gairide agus iad athsheinnte.
- Focaldathú: I mbarra 37 tá focaldathú ar na focail “temere” (eagla). Is cosúil go bhfuil an ceol ar crith le heagla ag an bpointe seo.
- Meiliosma ag deireadh aonad A ar an bhfocal “mar”
- Seichimh: “la speranza è giunta in porto” (b.23/24). Athsheinnte 4ch níos airde (b. 25/26).

Le Foghlaim:

Áiria da capo: Amhrán as ceoldráma i bhfoirm ABA.

Focaldathú: Léirítear brí na bhfocal sna nótaí ceoil.

Meiliosma: Siolla amháin canta thar roinnt nótaí.

Cleachtadh 1.7.1

1. Cad is ceoldráma ann?

2. Cathain a thosaigh an ceoldráma ar dtús? _____

3. Ainmnigh cumadóir cáiliúil ceoldrámaí: _____

4. Mínigh an téarma 'reacaireacht':

5. Mínigh áirí:

6. Ainmnigh an ceoldráma as a dtagann an áirí seo: _____

7. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

a. Tá an t-amhrán seo: feargach grámhar dóchasach

b. Tá sé i ngléas: C F E D

c. Úsáidtear tonúlacht: mhór mhion mhór & mhion

d. Tá an luas: mall moderato andante

e. Is é an nóta is airde ná: _____

f. Is é an nóta is ísle ná: _____

g. Foirm an amhráin ná: ABC AAB ABA

h. Bogann an tséis i: gcéimeanna léimeanna i gcéimeanna & léimeanna

8. Ainmnigh trí chodarsnacht idir cuid A agus cuid B:

i. _____

ii. _____

iii. _____

Summer is Icumen In (Rothlam le *ostinato*)

Is rothlam an t-amhrán seo atá breis is 700 bliain d’aois! Chum manach darbh ainm John of Fornest é sa 13ú haois. Bhí sé ina chónaí i Mainistir i Reading, Sasana. Canann dhá theanór an chéad líne (rothlam de 4 pháirt) agus canann dhá dhord an *basso ostinato* (rothlam eile). Is féidir le haon mheascán guthanna é a chanadh, áfach. Is amhrán rince é mar gheall theacht an tsamhraidh. Seo an sampla is luaithe atá ar marthain d’amhrán le sé pháirt.

Sv-mer is i-cu-men in. Lhu-de sing cuc-cu. Gro-weþ sed and blo-weþ med and
springþ þe w - de nu. Sing cuc - cu. A - we ble-teþ af - ter lomb. lhouþ
af - ter cal - ue cu. Bul-luc ster-teþ. buc - ke uer-teþ mur-ie sing cuc-cu.
Cuc - cu cuc - cu wel sing-es þu cuc - cu ne swik þu na - uer nu.
Pes I: Sing cuc - cu nu. Sing cuc - cu.
Pes II: Sing cuc - cu. Sing cuc - cu nu.

Aistriúchán go Béarla an lae inniú

Summer has come in
Loudly sing, cuckoo!
Seeds grow and meadows bloom
and the woods spring anew
Sing cuckoo!
Ewe bleats after lamb,
Calf lows after cow,
Bullock leaps, buck turns,
Merrily sing, cuckoo!
Cuckoo, cuckoo!
Well you sing cuckoo,
Nor cease you ever now!
Sing cuckoo now, Sing, cuckoo!

Gnéithe Ceoil

Tonúlacht: Mód dó

Mothúcháin: Áthasach .

Luas: Mear, meidhreach.

Foirm: Rothlam dúbailte.

Amchomhartha: 6/8

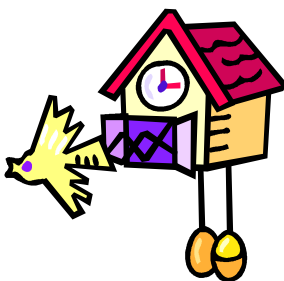
Rithim: Luascach, croisín, camán coitianta tríd síos.

Gnéithe eile Ceoil:

- Gluaiseacht chéimneach go príomha.
- Tá idirchéim de thréach ann go minic.
- Focaldathú

Uigeacht: Ilfhónach.

Rothlam: Amhrán a chantar i bpáirteanna, le gach páirt ag teacht isteach ag déanamh aithrise ar an gceann a chuaigh roimhe. Nuair a thagann páirt

amháin go deireadh an amhráin tosaíonn sé arís. Sa bhealach seo rothlaíonn an t-amhrán thart agus thart. Sa rothlam seo tagann gach guth isteach dhá bharr tar éis an chinn roimhe. Is féidir a fheiceáil ón gceol thuas gur rothlam atá sa dá líne dheireanacha den cheol chomh maith, agus cantar an rothlam seo ag an am céanna leis an gceann eile. Tugtar rothlam dúbailte air dá bharr. Is féidir *basso ostinato* a thabhairt ar an dara rothlam chomh maith mar go bhfuil sé sa dord (basso) agus mar go dtagann sé ar ais arís agus arís eile tríd an amhrán ar fad (ostinato).

Le Foghlaim

Basso ostinato: Pátrún nótaí sa dord atá athdhéanta go minic nó go leanúnach tríd an bpíosa ceoil.

Focaldathú: Léirítear brí na bhfocal sa cheol. Sampla “cuckoo” fuaimníonn an ceol cosúil le glaoch na cuaiche.

Cleachtadh 1.8.1

Freagair na Ceisteanna thíos

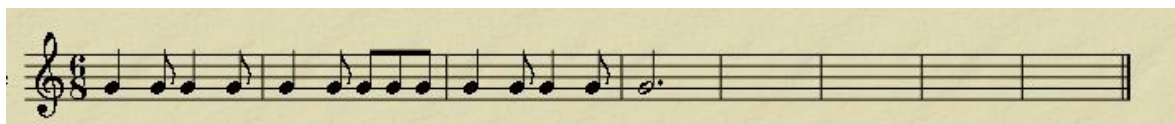
1. Mínigh an téarma canóin.

2. Mínigh an téarma *ostinato*.

3. Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart:

- a. Tá an t-amhrán seo: gealgháireach grámhar brónach
- b. Úsáidtear tonúlacht: mhór mhion mhódúil
- c. Tá an luas adagio allegretto presto
- d. Is é an nóta is airde ná: sa mhír.
- e. Is é an nóta is ísle ná: sa mhír.
- f. Bogann an tséis i: gcéimeanna léimeanna i gcéimeanna & léimeanna
4. Scríobh liosta de ghnéithe eile an amhráin

5. Cuir rithim fhreagartha leis an bhfrása seo thíos:

6. Tabhair sampla amháin de fhocaldathú san amhrán.

Tábla Dul Siar

Amhráin Dhualgais Bliain A

Amhrán	Catagóir	Tonúlacht	Rithim/Luas/ Am-chomhartha	Foirm	Mothú	Tír/Cumadóir	Cur Síos
An Mhaighdean Mhara	Amhrán tíre as Éirinn	Mór	Rithim agus luas solúbtha. 3/4	ABCD	Dáiríre, brónach.	Éire	Caoineadh faoi mhaighdean mhara agus í ag dul ar ais isteach san fharraige.
Kalinka	Amhrán tíre as tír eile – as an Rúis	Mion	Tapaidh 2/4	Véarsa & curfá C: AAAA Véarsa: BCBC'	Áthasach, gealgháireach	An Rúis	Amhrán bainise. Athraíonn an luas le sceitimíní a chur sa cheol. Fadú le fáil ar roinnt nótaí.
The Little Sandman	Amhrán ealaíne	Mór	Mall 4/4	AA1BCBC	Suaimhneach	Brahms	Suantraí – amhrán le páiste a chur ina chodladh.
Streets of Laredo	Bailéad	Mór	Mall 3/4	ABAB1	Brónach	Méiriceá	Amhrán faoi bhuachaill bó atá ag fáil bháis.
59th Street Bridge Song	Pop amhrán	Mór	Measartha tapaidh 4/4	3 véarsa	Áthasach, bríomhar, gealgháireach	Simon & Garfunkel	Amhrán a cheiliúránn an saol.
Wexford Carol	Amhrán Eaglasta	Módúil	Measartha mall 3/4	AA1BA1	Dáiríre, ómósach	Éire	Carúil a cheiliúránn breith Íosa.
La Speranzo	Amhrán as ceoldráma	Mór/mion/mór	Tapaidh 4/4	ABA	Áthasach, bríomhar	Handel	Airiá da capo as ceoldráma Ottone.
Sumer is Icumen In	Amhrán i bpáirteanna	mór	Tapaidh 6/8	Cumtha tríd	Beoga, bríomhar, áthasach	Sasana	Rothlaim le ostinato sa dord.

Is féidir leat an tábla seo a líonadh le heolas ó na hamhráin roghnaithe.

Amhrán	Catagóir	Tonúlacht	Am-chomhartha	Foirm	Mothú	Tír/Cumadóir	Cur Síos

Aonad 2: Na Saothair Dhualgaís

Clár Ábhair

Aonad 2: Grúpa A

Handel: Water Music (an leagan bunaidh), Sraith in D

An dara gluaiseacht: Cornphíopa

An cúigiú gluaiseacht: Minit

Rossini: Réamhcheol: “William Tell”

Orff: *Carmina Burana* (an chéad ghluaiseacht *O Fortuna*)

Cleachtaí Dul Siar

Nóta faoi scór ceoil a léamh

Sna leathanaigh seo a leanas beidh scór ceoil le léamh agat. Is féidir leis seo a bheith scanrúil ar dtús nuair a thosaíonn tú mar go bhfuil an oiread sin línte ceoil ann. Lean na treoracha seo sula dtosaíonn tú:

1. Más féidir, is fearr dul tríd an scór le haibhseoir sula n-éisteann tú leis an gceol, chun an tséis a shoiléiriú. Má léimeann an tséis ó uirlis go huirlis tá sé tábhachtach go mbeidh do shúile réidh le léimt ó líne amháin ceoil go líne eile ceoil. Cuideoidh an aibhsiú leis seo.
2. Tógadh na scóranna seo ó shuíomhanna ar an idirlíon agus tá cuid acu an-sean. Uaireanta ní bhíonn ainmneacha na n-uirlisí scríofa taobh le gach líne. Tá sé seo fíor faoin scór do Réamhcheol William Tell. Is fearr ainmneacha na n-uirlisí a scríobh isteach ar thaobh an scóir le cuidiú leat.
3. Scríobh isteach uimhreacha na mbarraí ar bharr an chéad bharra ar gach líne cheoil. Cuideoidh sé seo leat nuair atá tú ag iarraidh cleachtaí a dhéanamh, nó briseadh síos a dhéanamh ar fhoirm an cheoil.
4. Is féidir aibhseoirí de dhathanna éagsúla a úsáid le téamaí éagsúla a mharcáil sa scór. Cuideoidh sé seo leat teacht ar na téamaí ceoil go tapaigh.
5. Bain úsáid as dath eile arís le marc a chur ar aon fhocail atá scríofa isteach sa scór. Bain úsáid as an idirlíon le fáil amach cad is brí leo, muna bhfuil siad sa leabhar seo nó i dtéacsleabhar eile atá agat.

The image displays a musical score for the William Tell Overture. It consists of two systems of music. The first system shows the piano part (piano) and three string parts (T, A, B). The piano part is in 2/4 time, key of D major, and includes fingerings and bowings. The string parts are in 2/4 time, key of D major, and include fingerings. The second system continues the music, with the piano part and string parts. The piano part includes fingerings and bowings. The string parts include fingerings. The score is for the William Tell Overture, which is a piece of music by Rossini. The score is in 2/4 time, key of D major, and includes fingerings and bowings for the piano part. The string parts are in 2/4 time, key of D major, and include fingerings.

Water Music (an leagan bunaidh), Sraith in D

An dara gluaiseacht: Cornphíopa

An cúigiú gluaiseacht: Minit

le George Frederick Handel (1685-1759)

Scríobh an cumadóir Gearmánach, George Frederick Handel an saothar seo sa bhliain 1717. Bhí Handel ina chónaí i Sasana agus cumadóir mór le rá ba ea é. Iarradh air ceol a chumadh do chóisir le haghaidh Rí Seoirse 1. Bhí an chóisir le reáchtáil ar Abhainn na Tamais. Sheol an rí ó Whitehall go Chelsea ar bháirse agus lean báirse eile é, ar a raibh caoga ceoltóir agus iad ag seinm an ‘Water Music’ le Handel. Thaitin sé chomh mór leis an rí gur seinneadh an ceol 3 huaire. Tá 17 ngluaiseacht sa saothar seo agus iad roinnte i 3 shraith. Tagann an cornphíopa agus an mhinit ón tSraith in D mór.

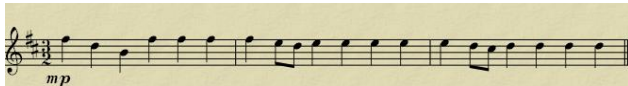

An Cornphíopa

Sa 16ú haois ba rince aonréadach ó Shasana é an cornphíopa. Bhí luas beoga aige agus bhí sé in am tríthoin. Chuir Handel cornphíopa in am tríthoin ina chuid sraitheanna go minic. Faoi lár an 18ú haois bhí an cornphíopa athraithe go ham dúbailte agus baint aige le rince mairnéalach.

Uirlisí: Óbó, basún, trumpaí, coirn, téaduirilísí.

Gnéithe Tábhachtacha Ceoil: Foirm A B A (foirm thríanach/thrénártha), mórghléas, homafónach go príomha, roinnt cuntrapointe, tréacha agus athsheinm.

An Cornphíopa	Cur síos
Barraí 1-5 	Osclaíonn le séis láidir bheoga shioncóipithe. Séis ag dul suas ar veidhlín agus óbó atá ann, le léimeanna agus céimeanna. Críochnaíonn sé ar dhúnadh neamhfhoirfe (I-V) ag barra 5.
Barraí 5-11 	Freagra 6 bharra ar fhad. Séis ag dul síos ar an veidhlín agus óbó ag críochnú ar dhúnadh foirfe (V-I)
Barraí 11-22	An tséis oscailte arís ar thrumpaí agus na coirn ina dhiaidh.
Barraí 22-27	Cloistear an freagra ar na téada, níos airde ná mar a bhí. Cloistear an t-óbó i gcuntrapointe. Athraíonn an gléas go dtí an gléas ceannasach A mór, le

	dúnadh V-I.
Barraí 27-39	Freagra ar na trumpaí, coirn, agus ansin ar na téada, óbó agus trumpa. Críochnaíonn an t-aonad le <i>tutti</i> . Dúnadh foirfe in D mór (V-I)
Aonad B	Déanann sé codarsnacht le A
Barraí 40-74 	(a) Gan chorn ná trumpa (b) Tosaíonn an ceol i B mion agus athraíonn an gléas go minic (c) Is ceol úrnua é seo, ach le macallaí d'Aonad A (d) Níos ciúine ná Aonad A
Barraí 43-49 agus 57-62	Óbó i gcuntrapointe leis an veidhlín.
Barraí 49-51 	Modhnú go gléas F# mór. Smaoineamh nua sa ghléas seo.
Barra 74	Críochnaíonn sé i B mion (V-I)
Aonad A	
Barra 1 - 39	D.C. al Fine – téigh ar ais go dtí an tús agus seinn fhad leis an bhfocal "Fine". Seinntear Cuid A arís ón tús go barra 39.

12. Alla Hornpipe^{oj}

Tromba I
Tromba II
Corno I
Corno II
Oboe I
Oboe II
Fagotto
Violino I
Violino II
Violino III
Viola
Bassi
(Violoncello, Violone, Contrabasso)

7

14

6 7 8 9

21

4 7 8 9 10 11 12 13

27

6 7 6 6

33

7 6 6 6 7 6 4 3 Fine

40

6 7 6 5 7 6 4 7 6 6 7 5

46

9 8 6 7 6 6 6 3 7 7 6 6 4 4 7 4

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

61

61 62 63 64 65 66

67

67 68 69 70 71 72

7 6 4 7 6 5 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 da capo

Cleachtadh 2.1.1

Tasc Éisteacha

Éist leis an sliocht seo agus freagair na ceistanna thíos:

An Chéad Éisteacht:

1. Déan cur síos ar an suíomh nó íomhá a chruthaíonn an ceol seo duit:

An Dara hÉisteacht:

2. Ainmnigh na huirlisí a chuala tú sa cheol:

3. An maith leat an ceol seo? Cuir fáth le do fhreagra:

4. Cuir ciorcal thart ar an bhfocal cuí:

Luas:	Mall	Mear	Meánach
Fonn:	Croíúil	Feargach	Brónach
Tonúlacht:	Mór	Mion	Módúil
Meadarach:	2	3	4
Uigeacht:	Tanaí/soiléir	dlúth/saibhir	
Séis:	Ard	Meánach	Íseal
Gluaiseacht:	Céimneach	Nótaí athdhéanta go minic	Léimneach
Rithim:	Nótaí réidhe	Nótaí Poncailthe	Nótaí Fada
Uirlisí:	Ceathairéad Téadach	Ceolfhoireann Bheag	Práis
Cumadóir:	Éireannach	Sasanach	Gearmánach

Cleachtadh 2.1.2

Bain úsáid as an scór leis na ceisteanna seo a leanas a fhreagairt:

1. Cén gléas ina bhfuil an cornphíopa? _____
2. Cén t-amchomhartha atá aige? _____
3. Mínigh an t-amchomhartha sin: _____
4. Ainmnigh na huirlisí a sheinneann: _____
5. Mínigh “tr” a scríobhtar os cionn nótaí: _____
6. Mínigh *tutti*: _____
7. Tá nótaí athdhéanta coitianta sa chornphíopa. Fíor nó bréagach? _____
8. Tá modhnú sa chornphíopa go dtí gléas A mór. Fíor nó bréagach? _____
9. Mínigh *Fine*: _____
10. Cén gléas ina bhfuil an dara cuid, B? _____
11. Mínigh 8va: _____
12. I mbarra 7 cén idirchéim atá idir an dá nóta ar óbó 1 & 2 ar na trí croisíní deireanacha? _____
13. Ainmnigh difear amháin idir barra 1 agus barra 11: _____
14. Cén tríchorda ar a bunaíodh an chéad trí nóta d’óbó 1 i mbarra 40? _____
15. I mbarra 46 & 47 sa chéad veidhlín an bhfuil seicheamh nó athsheim le fáil ann?

16. Cad is brí le *da capo*(barra 74)? _____
17. Cén gléas ina bhfuil an ceol i mbarraí 55 – 57? _____
18. Ainmnigh trí ghléas ina bhfuil an ceol sa chornphíopa: _____
19. Mínigh *molto dim.* : _____
20. Mínigh *legato*: _____
21. Mínigh *cresc*: _____
22. Mínigh *diminuendo*: _____

An Mhinit

Seo gluaiseacht 5 den tsraith in D mór san *Water Music*.

Uirlisí: Trumpa, corn, óbó, basún, téaduirisí.

Gnéithe an cheoil: Foirm dhénártha (AB), uigeacht homafónach, mórghléas, nótaí athsheinnte.

Minit: Damhsa sóisialta a tháinig ón bhFrainc do bheirt le hamchomhartha 3/4. Is damhsa maorga, grástúil é. Ar dtús bhíodh sé i bhfoirm dhénártha AB le hocht mbarra i ngach cuid, ach de réir a chéile d'fhás an dara cuid go dtí go raibh sé níos faide ná an chéad cuid. Sa Mhinit seo tá 8 mbarra sa chéad cuid, agus tá 16 bharra sa dara cuid.

Minit	Foirm: AABB –trumpaí & vlní AABB – coirn & óbóanna AABB - tutti
Cuid A: Barraí 1-8 	Séis shimplí 8 mbarra, bunaithe ar 4 nóta athsheinnte is ea an cuid seo. Críochnaíonn an t-aonad ar dhúnadh foirfe (V – I) Seinnte ar thrumpaí & veidhlíní
Cuid B: Barraí 9-24 	Is aonad níos faide an cuid seo. Tosaíonn sé le ceithre nóta athsheinnte, ach iad níos airde. Athsheinntear an tséis. Seinnte ar thrumpaí & veidhlíní
Cuid A: Barraí 1-8 	Seinnte ar choirn & óbóanna
Cuid B: Barraí 9-24 	Seinnte ar choirn & óbóanna
Cuid A: Barraí 1-8 	Seinnte <i>tutti</i>
Cuid B: Barraí 9-24 	Seinnte <i>tutti</i>

13. Minuet

Tromba I
Tromba II
Corno I
Corno II
Oboe I
Oboe II
Fagotto
Violino I
Violino II
Violino III
Viola
Bassi
(Violoncello, Violone, Cembalo)

18

This musical score consists of three systems of staves, each with a grand staff (treble and bass clef) and a single bass staff. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The first system contains measures 18 through 22. The second system contains measures 23 through 27. The third system contains measures 28 through 32. The piece concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the final measure.

Cleachtadh 2.1.3

Tasc Éisteacha

Éist leis an sliocht seo agus freagair na ceisteanna thíos:

An Chéad Éisteacht:

1. Déan cur síos ar an suíomh nó íomhá a chruthaíonn an ceol seo duit:

An Dara hÉisteacht:

2. Ainmnigh na huirlisí a chuala tú sa cheol:

3. An maith leat an ceol seo? Cuir fáth le do fhreagra:

4. Cuir ciorcal thart ar an bhfocal cuí:

Luas:	Mall	Mear	Meánach
Mothú:	Croíúil	Feargach	Brónach
Tonúlacht:	Mór	Mion	Módúil
Meadarach:	2	3	4
Uigeacht:	Tanaí/soiléir		dlúth/saibhir
Séis:	Ard	Meánach	Íseal
Gluaiseacht:	Céimneach	Nótaí athdhéanta go minic	Léimneach
Rithim:	Nótaí Poncailthe	Nótaí Fada Coimeádta	Nótaí réidhe
Uirlisí:	Práis	Ceolfhoireann Bheag	Ceathairéad Téadach

Cleachtadh 2.1.4

Mínigh na nithe seo a leanas:

$3/2$ _____

f _____

tr _____

tutti _____

8va _____

mf _____

Fine _____

Legato _____

p _____

Molto dim. _____

D.C. al fine: _____

Gléas an tonaigh: _____

Mionghléas coibhneasta: _____

Mórghléas coibhneasta: _____

Géar: _____

Maol: _____

Nádurtha: _____

Seachtrán: _____

Freagair na ceisteanna seo a leanas

1. Ainmnigh an gléas ina bhfuil an cornphíopa: _____

2. Cad é an t-amchomhartha? _____

3. An athraíonn an mothú ón tús go dtí an deireadh? _____

4. Cén saghas uigeachta ata ann? _____

5. Mínigh an focal ‘cuntrapointe’:

6. An dtagann an ghluaiseacht seo ó shraith nó ó choinséartó? _____

7. Ainmnigh na huirlisí sa ghluaiseacht: _____

8. Déan cur síos ar rithim na gluaiseachta:

10. Cad is cornphíopa ann? _____

11. Cén fáth a dtugtar an ‘Water Music’ ar an gceol seo?

12. Cad is minit ann? _____

13. An gluaiseacht ó shraith nó ó shiansa í seo? _____

14. Cad é foirm na minite seo? _____

15. An mó uair a athsheinntear an rithim ó bharra 1? _____

16. Conas a athraíonn Handel na haonaid nuair a athsheinntear iad?

17. Cén dúnadh ar a gcríochnaíonn an mhinit seo? _____

18. Ainmnigh trí thír inar chaith Handel am: _____

Cleachtadh 2.1.5

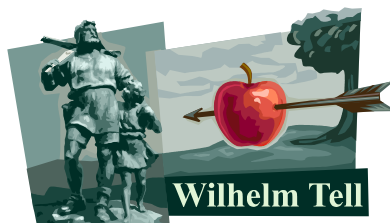
Scríobh an cumadóir Gearmánach, Handel an saothar seo. Scríobh cuntas gairid (10 bpointe) ar an gcumadóir agus ar na saothair a chum sé.

Chum Handel an saothar Messiah a seinneadh den chéad uair i mBaile Átha Cliath. Déan taighde faoin gceol sin.

Déan taighde faoin tsraith damhsa a bhí coitianta ag an am go raibh Handel beo. Tabhair trí phointe eolais faoin gcornphíopa agus faoin minit.

Réamhcheol: “William Tell”

le Gioacchino Rossini (1792-1868)

Ba chumadóir Iodálach é Rossini. Chum sé 32 ceoldráma. Ba é ‘William Tell’ an ceoldráma deireanach a chum sé. Tá sraith William Tell suite san Eilvéis, sa cheathrú haois déag, nuair a bhí an tír faoi cheannas na hOstaire agus an tíoránaigh Gessler. Tá an ceoldráma bunaithe ar an scéal ‘William Tell’, leath-fhíorscéal, leath-fhinscéal.

Tugann William Tell cabhair d’aoire ar bhruach Loch Lucerne. Iomraíonn Tell an t-aoire trasna an locha agus éalaíonn an t-aoire ón saighdiúir Ostarach. Cuirtear Tell sa phríosúin. Éiríonn sé stoirmiúil agus bíonn ar Tell iomramh trasna an locha. Maraíonn Tell an tíoránach Gessler. Cuirtear an ruaig ar na hionróirí agus bíonn Tell ina laoch.

Sampla maith é an réamhcheol drámata seo de cheol léiritheach mar go léiríonn sé ceithre chuid den scéal:

- Éirí na gréine sna hAlpa
- Stoirm
- Aoire ar an sliabh
- Réabhlóid

Cruthaíonn gach cuid den cheol pictiúr soiléir in intinn an éisteora, agus is furast éirí na gréine, an stoirm, suaimhneas an aoire agus sceitimíní na réabhlóide a shamhlú le cuidiú ón gceol.

Uirlisí: An Cheolfhoireann iomlán

Gaothuirlisí adhmaid: fliúiteog, feadóga móra, óbóanna, cor anglais, cláirnéidí, basúin.

Na Práis: Coirn Fhrancacha, trumpaí, trombóin.

Cnaguirlisí: tiompáin, triantán, dord-druma, ciombailí,

Téaduirlisí: Veidhlíní, viólaí, doirdveidhlí, olldoird.

Cuid A – Éirí na Gréine sna hAlpa (Barraí 1-47)

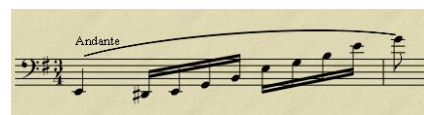
E mion agus E mór

Amchomhartha: 3/4

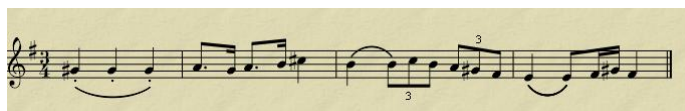
Uirlisí: 5 dhordveidhil

Homafónach

Léiríonn sé seo áilleacht na maidine san Eilvéis. Cloistear figiúr ciúin scálach ar dhordveidhil aonréadach in E mion i mbarra 1 agus 2. Freagraíonn ceithre dhordveidhil eile.

Athsheinntear é seo tonn níos airde agus leanann sé ar aghaidh go séis theolaí ar an dordveidhil in E mór i mbarra 17.

Cloistear tréleach ar na tiompáin chun fadhbanna polaitiúla a léiriú. Críochnaíonn an t-aonad seo leis an bhfigiúr scálach oscailte in E mór.

Cuid B – An Stoirm (Barraí 48-175)

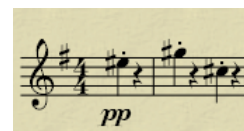
G mór

Amchomhartha 4/4

Uirlisí: Téaduirilísí, gaothuirilísí, béim ar thrombóin agus tiompáin.

Homafónach agus ilfhónach

Sa chuid seo éalaíonn William Tell ón bpríosún trí iomramh trasna Loch Lucerne, fágann sé na póilíní sceimhlithe ina dhiaidh. Athraíonn an luas, meadaracht agus an gléas nuair a thosaíonn an stoirm. Léiríonn na téada, iad mear agus *pp*, an ghaoth. Léiríonn an fhlíúit agus an t-óbó agus ansin an chláirnéid agus basún, na chéad bhraonta báistí le nótaí *staccato*:

Tosaíonn uirlisí eile chun an teannas a ardú. Léiríonn na tiompáin an toirneach. Pléascann an stoirm ag Barra 92 le tutti. Ó bharra 94 cloistear séis sheasmhach na dtrombón (sé huaire).

Cuireann an dord-druma le tondath na ceolfhoirne. Diaidh ar ndiaidh éiríonn an stoirm níos séimhe, éiríonn an uigeacht níos tanaí go dtí go gcloistear an fhlíúit agus an t-óbó leis na braonta báistí, na téada le leoithne ghaoithe (*tremolo*) agus na tiompáin ag éirí níos ciúine faoi mar a imíonn an

toirneach. Léiríonn an fhliúit glao éin ag barra 171 – 175:

Cuid C – Aoire ar an Sliabh (Barraí 176-225)

Amchomhartha: 3/8

Béim ar: Cor Anglais agus Fliúit. Téaduirisí, basúin, cnaguirisí.

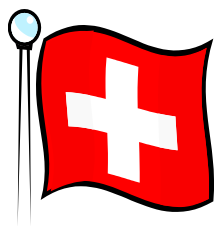
Homafónach & Ilfhónach

Léiríonn an t-aonad seo radharc choitianta san Eilvéis – aoire agus bólacht. Bhain Rossini úsáid as an gcor anglais chun aithris a dhéanamh ar an gcorn Alpach a mbaineadh aoire úsáid as chun glaoch ar na ba. Is séis thréadach Eilvéiseach é an phríomhshéis.

Seinneann na téada tionlacan *pizzicato* thar na cordaí ísle fada ón mbasún. Athsheinntear an tséis ar an bhfliúit ochtach níos airde. Cloistear séis nua ar na gcor anglais ag barra 196. Seinneann an fhliúit tionlacan ornáidithe don tséis seo. Léiríonn an triantán cloig eallaigh.

Cuid D – Réabhlóid (Barraí 339-477)

E mór

Amchomhartha: 2/4

Uirlisí: Ceolfhoireann le béim ar thrumpa, corn.

Homafónach

Maraíonn William Tell an tíoránach agus tá an Eilvéis saor. Fógraítear an bua ar thrumpa. Tosaíonn na coirn ag seinm leo. Tosaíonn na téada agus an chláirnéid *pp* cosa in airde ag barra 243:

le *crescendi* tobanna go *ff*. Seinneann an cheolfhoireann ar fad ag Barra 251 – tutti. Cloistear séis nua ag barra 299, cuireann na ciombail agus an dord-druma béim ar an rithim.

Leanann aonad codarsnach ar théada é go dtí go bhfilleann an chéad aonad arís.

Coda (Barraí 399 – 477): Éiríonn an ceol níos gasta agus níos glóraí. Stadann an ceol go tobann ag barra 454 agus críochnaíonn sé fíor-ghlórach (*sf*) in E mór,

Andante. (♩ = 54.)

Flauto piccolo.	
Flauto.	
Oboj. Oboe I (Corno inglese).	
Clarineti in A.	
Fagotti.	
Corni in G.	
Corni in E.	
Trombe in E.	
I. II.	
Tromboni.	
III.	
Timpani in E. H.	
Triangolo.	
Gran Cassa e Piatti.	
Violino I.	
Violino II.	
Viola.	
Violoncello I.	
Violoncello II.	
Violoncello III.	
Violoncello IV.	
Violoncello V.	
Basso.	

Andante.

9

dolce
p

p

pizz.

div.
p

pizz.

[illegible]

36

Timp.

pp

arco

44

Allegro. (♩ = 108.)

Viol.

Viola.

pp

pp

pp

pp

pp

pp

pp

pp

Allegro.

58

Clar.

Fag.

pp

pp

pp

pp

[illegible]

The second system of the musical score, marked with a large 'B' at the beginning. It contains ten staves. The first five staves are for the strings and woodwinds: Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass. The last five staves are for the percussion and brass: Cor in E, Timp., and three staves for the piano. The music continues with various dynamics including *pp* and *p*, and includes a section of rapid sixteenth-note passages in the strings and piano.

82

pp cresc.

pp cresc.

pp cresc.

pp cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

88

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

92 **C**

Gr. Cassa.

div.

96

The musical score consists of two systems of staves. The first system (measures 96-99) includes a piano introduction with a complex, chromatic melody in the right hand and a steady eighth-note bass line in the left hand. The second system (measures 100-103) continues the piano part with a more active right hand and a consistent eighth-note bass line. The score is written for piano with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

This musical score page, numbered 100, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top four staves are in treble clef, and the bottom six staves are in bass clef. The music features complex notation with numerous slurs, ties, and various rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes. The second system consists of five staves, with the top two in treble clef and the bottom three in bass clef. This system continues the musical themes from the first system, with intricate melodic lines and harmonic support. The notation is dense and detailed, typical of a professional musical manuscript.

This musical score page, numbered 104, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top four staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The bottom six staves are in bass clef, with the first five having a key signature of one sharp (F#) and the sixth having a key signature of one flat (Bb). The notation is highly complex, featuring numerous slurs, ties, and triplets. The second system consists of five staves. The top two staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The bottom three staves are in bass clef, with the first two having a key signature of one sharp (F#) and the third having a key signature of one flat (Bb). The notation continues with complex rhythmic patterns and melodic lines.

This musical score page, numbered 108, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top four staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. They feature complex melodic lines with many slurs and triplets. The next four staves are in bass clef, with the first two containing long, horizontal slurs. The final two staves in the first system are also in bass clef and contain more active melodic lines. The second system consists of five staves. The top two staves are in treble clef with a key signature of one sharp, continuing the melodic themes. The bottom three staves are in bass clef, with the first two showing a steady eighth-note accompaniment and the third providing a more complex bass line. The notation includes various musical symbols such as slurs, triplets, and different note values.

This musical score page, numbered 112, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top four staves are treble clefs, and the bottom six are bass clefs. The notation is complex, featuring many beamed notes, slurs, and ties. A marking 'a 2.' appears above the fifth staff in the third measure. The second system consists of five staves, with the top two in treble clef and the bottom three in bass clef. This system continues the musical themes with similar complex notation, including triplets and various rhythmic patterns.

This musical score page, numbered 116, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top five staves are for a string ensemble (Violins I, Violins II, Violas, Cellos, and Double Basses), each beginning with a forte (*f*) dynamic marking. The bottom five staves are for woodwinds and brass (Flutes, Oboes, Clarinets, Bassoons, and Horns), with the Clarinet and Bassoon parts also marked *f*. The second system consists of four staves, including a piano part with a complex, fast-moving right-hand melody and a bass line, both marked *f*. The score is written in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features various musical notations such as triplets, trills, and slurs, indicating a technically demanding piece.

121

D

67

This musical score page, numbered 126, features a piano accompaniment and an orchestral arrangement. The piano part is written for four staves (two grand staves), with the right hand playing a complex, rapid melody in the upper register and the left hand providing a steady, rhythmic accompaniment. The orchestral part is written for a full symphony orchestra, including strings, woodwinds, and brass. The score is in a key with one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The music is characterized by its intricate textures and dynamic markings, including *ff* (fortissimo) and *sf* (sforzando). The page is divided into two systems, each containing five measures. The first system shows the piano part entering with a series of chords, while the orchestra provides a harmonic foundation. The second system continues the development of the piano melody, with the orchestra adding more layers of texture.

This musical score page, numbered 131, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top five staves are in treble clef, and the bottom five are in bass clef. The first staff of each system begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The first staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The second staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The third staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The fourth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The fifth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The sixth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The seventh staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The eighth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The ninth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The tenth staff of the first system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The second system consists of four staves. The first staff of the second system is in treble clef, and the other three are in bass clef. The first staff of the second system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The second staff of the second system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The third staff of the second system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The fourth staff of the second system contains a melody with eighth and sixteenth notes, followed by a rest. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *f* (forte) and *ff* (fortissimo). There are also some markings that appear to be "a 2." and "ff" in the first system.

This musical score page, numbered 135, contains two systems of music. The first system consists of ten staves. The top four staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The fifth staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#). The sixth and seventh staves are in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The eighth staff is in bass clef with a key signature of one flat (Bb). The ninth and tenth staves are in bass clef with a key signature of one flat (Bb). The second system consists of five staves. The top two staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The bottom three staves are in bass clef with a key signature of one sharp (F#). The music features various notations including notes, rests, slurs, and dynamic markings such as 'v' (piano) and 'f' (forte).

This image shows a page of musical notation, likely a score for a piano. The notation is arranged in two systems of staves. The first system consists of ten staves, and the second system consists of five staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The notation is written in a clear, professional style, typical of a printed musical score. The first system includes a variety of musical notations, including notes, rests, and dynamic markings like 'smorz.' and 'p'. The second system continues the musical notation, with notes, rests, and dynamic markings. The overall layout is clean and organized, with the staves clearly separated and the notation easy to read.

144

E

p

a 2.

p

p

pizz.

F

144

145

146

147

148

149

150 Fl. piece.

160

[illegible]

170 Fl. *Andante.* (♩ = 76.)

Cor. ingl.

Fag. *pp*

Cor. in G. *pp*

Cor. in E. *pp*

Timp. *tr*

Solo. *dolce* *pp*

Vcllo e Basso. *pizz.* *p* *div. pizz.* *p* *pizz.* *p*

Andante.

179 Fl.

Cor. ingl.

Clar. *pp*

Fag.

Cor. in G.

Cor. in E.

a 2. *pp*

189 Fl.

Cor. ingl.

Clar.

Fag.

Cor.

Triang.

pp

p

F

198 Fl.

Cor. ingl.

Fag.

Cor. in G.

Triang.

F

202

202

207

207

G

dolce

G

211 Fl.

Coringl.

Clar.

Pag.

Cor.

Triang.

This system of music covers measures 211 through 214. The Flute (Fl.) part is the most prominent, featuring a rapid, intricate melody. The Coringl. and Clar. parts have sustained, flowing lines. The Paganini (Pag.) part consists of sustained chords. The Cor. and Triang. parts provide rhythmic accompaniment. The Piano accompaniment is visible at the bottom of the system.

215

This system of music covers measures 215 through 218. The Flute part continues its rapid, intricate melody. The Coringl. and Clar. parts have sustained, flowing lines. The Paganini (Pag.) part consists of sustained chords. The Cor. and Triang. parts provide rhythmic accompaniment. The Piano accompaniment is visible at the bottom of the system.

219

Allegro vivace. (♩ = 152.)

224

Allegro vivace.

Cor. *sf*

Tr.

Timp. *sf*

Measures 231-240. The Cor. part begins with a rest, then plays a series of eighth notes. The Tr. part plays a series of eighth notes. The Timp. part plays a series of eighth notes. The piano part is marked *sf*.

Clar. *a 2. H*

Fag. *pp a 2.*

Cor. *pp*

Tr. *pp*

Tromb. *pp*

Timp. *pp*

Measures 240-249. The Clar. part begins with a rest, then plays a series of eighth notes. The Fag. part plays a series of eighth notes. The Cor. part plays a series of eighth notes. The Tr. part plays a series of eighth notes. The Tromb. part plays a series of eighth notes. The Timp. part plays a series of eighth notes. The piano part is marked *pp* and *arco*.

250 Fl. picc.

Fl.

Ob.

Clar.

Bass.

Cor.

Tr.

Tromb.

Timp.

Triang.

Gr. Caza e Piatti.

Musical score for the opera *L'Espresso* by Giuseppe Verdi. The score is written for five parts: Soprano, Alto, Tenor, Violoncello (Vello), and Bass (Basso). The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. The score is divided into measures by vertical bar lines. Dynamics are indicated by *pp* (pianissimo) and *ff* (fortissimo). The score shows a melodic line for the vocal parts and a rhythmic accompaniment for the instrumental parts.

Musical score for piano and orchestra, page 259. The score is in 2/4 time and D major. It features a complex arrangement of piano and orchestra parts. The piano part includes a right-hand melody and a left-hand accompaniment. The orchestra part includes strings, woodwinds, and brass. The score is marked with *ff* (fortissimo) and *f* (forte) dynamics. The key signature has two sharps (F# and C#). The time signature is 2/4. The score is divided into two systems. The first system contains 10 measures, and the second system contains 10 measures. The piano part is marked with *ff* in the first measure of each system. The orchestra part is marked with *f* in the first measure of each system. The piano part has a *div.* (divisi) marking in the third measure of the second system. The score is written for a grand piano and a full orchestra.

Musical score for piano, measures 268-277. The score is in 3/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It features a complex texture with multiple staves. Measures 268-276 show a series of chords and melodic lines, with dynamics like *p* (piano) and *sf* (sforzando) indicated. Measure 277 begins with a new section marked **I**.

Musical score for page 277, featuring multiple staves with various musical notations including dynamics (*p*, *pp*, *ppp*), articulation (accents), and performance instructions (*a 2.*, *pizz.*, *arco*).

The score is organized into two systems. The first system consists of 12 staves. The first two staves are grand staves (treble and bass clef). The next four staves are also grand staves, with the first staff of this group containing a *p* dynamic marking. The remaining six staves are grand staves, with the first staff of this group containing a *pp* dynamic marking. The second system consists of 8 staves. The first two staves are grand staves, with the first staff of this group containing a *pp* dynamic marking. The next four staves are grand staves, with the first staff of this group containing a *pizz.* marking. The final two staves are grand staves, with the first staff of this group containing a *pp* dynamic marking.

The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 4/4. The score is written in a modern, clean style.

This musical score is for a piano and orchestra. The piano part is written on a grand staff (treble and bass clefs). The orchestra part includes strings (violin I, violin II, viola, cello, double bass) and woodwinds (flute, oboe, clarinet, bassoon). The score is in 4/4 time and features a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The piano part begins with a series of eighth-note chords in the right hand and a more active line in the left hand. The orchestra enters with a soft, sustained texture. The score includes dynamic markings such as *pp* (pianissimo), *ff* (fortissimo), and *f* (forte). A section marked *a 2.* (second ending) is indicated in the woodwind staves. The score concludes with a final chord in the piano and a sustained texture in the orchestra.

This musical score page contains measures 292 through 301. It is written for piano and orchestra. The piano part consists of two staves (treble and bass clef). The orchestra part includes staves for strings (first and second violins, violas, cellos, and double basses), woodwinds (flutes, oboes, and bassoons), and brass (trumpets and trombones). The key signature is D major (two sharps). The time signature is 4/4. The score features various musical notations including eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings such as *pp* (pianissimo), *ff* (fortissimo), and *tutta forza* (with full force). There are also markings for articulation like accents and slurs. The piano part has a melodic line in the right hand and a more rhythmic, chordal accompaniment in the left hand. The orchestra provides a rich harmonic and rhythmic background, with the strings playing a steady eighth-note pattern in the lower register and woodwinds and brass adding melodic and harmonic interest in the upper register.

[illegible]

This musical score is for a piano and voice piece, page 308. It features a complex arrangement of staves. The piano part is written for both hands, with the right hand often playing rapid sixteenth-note passages and the left hand providing a steady bass line. The voice part is written in a single staff, with lyrics in a non-Latin script. The score includes various musical notations such as treble and bass clefs, key signatures (three sharps), time signatures, and dynamic markings like 'a 2.'. The piece concludes with a final cadence and a fermata over the last note.

316

L

Fag. *pp dolce*
 Cor. in E. *pp dolce*
pp
pp
pp
pizz.
p
pizz.
p
 L

323

Ob. *pp dolce*
 Clar. a 2. *pp dolce*
 Fag. a 2. *pp*
 Cor.
 Violonc. e Basso

330

Clar.

Fag.

Cor.₂

pp

337

Fl. picc.

Fl.

Clar.

Fag.

Cor.

pp

ff

ff

This musical score page contains measures 344 through 352. It is written for a string quartet, with four staves: Violin I, Violin II, Viola, and Cello/Double Bass. The key signature is D major (two sharps). The time signature is 4/4. The score begins with a forte (*ff*) dynamic. Measures 344-346 feature a complex texture with rapid sixteenth-note passages in the Violin I and II parts, and sustained chords in the Viola and Cello/Bass. Measures 347-350 show a shift in the Violin I and II parts to a more melodic line, while the Viola and Cello/Bass continue with sustained chords. Measure 351 introduces a new texture with rapid sixteenth-note passages in the Violin I and II parts, and sustained chords in the Viola and Cello/Bass. The score concludes with a final measure (352) featuring a forte (*ff*) dynamic. The page is marked with a large 'M' at the top left and a large 'M' at the bottom left.

[illegible]

Allegro

ff

ff

ff

ff

This musical score page contains measures 368 through 375. It is written for piano and orchestra. The piano part is in treble and bass clefs, while the orchestra is divided into strings (violins, violas, cellos, and double basses) and woodwinds (flutes, oboes, and bassoons). The key signature is D major (two sharps). The time signature is 4/4. The score features a variety of musical textures, including dense piano chords, rapid sixteenth-note passages in the strings, and melodic lines in the woodwinds. A dynamic marking of *fp* (fortissimo piano) appears in measure 375. The page is marked with a large 'N' at the top right and bottom right.

N

fp

N

The first system of the musical score features six staves. From top to bottom, they are: Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Horn (Cor.), Trumpet (Tr.), and Piano. The Oboe, Clarinet, and Horn parts play a series of chords, with the Clarinet and Horn parts marked with accents (>) and the Clarinet part marked with a piano (p) dynamic. The Bassoon part enters in the second measure with a triplet of eighth notes, marked with a piano (p) dynamic and a '3.' indicating the triplet. The Trumpet part plays a steady eighth-note pattern. The Piano part is not yet visible in this system.

383

Ob.

Cler. a 2.

Fag. *pp*

Cor. *pp*

Timp. *p*

pp *ff* *ff* *ff* *ff* *ff* *ff* *ff*

[illegible]

400

This musical score page, numbered 400, contains 16 staves of music. The notation is complex, featuring numerous triplets, slurs, and dynamic markings such as 'a 2.'. The score is organized into two main systems of eight staves each. The first system includes a grand staff (treble and bass clefs) at the top, followed by two staves with treble clefs, and then four staves with various clefs (treble, bass, and alto). The second system follows a similar layout. The music is written in a key with three sharps (F#, C#, G#) and a 4/4 time signature. The notation includes many beamed notes, slurs, and dynamic markings, indicating a piece of music with significant technical demands and expressive variations.

This page of musical notation, numbered 409, contains a complex arrangement of music across 18 staves. The notation is organized into three main systems of six staves each. The first system (staves 1-6) features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The second system (staves 7-12) continues these patterns with some staves showing sustained notes and others with more active rhythmic figures. The third system (staves 13-18) includes staves with dense, rapid sixteenth-note passages, suggesting a more technically demanding section. The notation includes various musical symbols such as clefs, key signatures (sharps and flats), and dynamic markings (e.g., *sf* for *sforzando*). The overall structure suggests a multi-instrument or multi-voice setting, possibly for a chamber ensemble or orchestra.

418

P

a. 2.

P

This musical score page, numbered 428, contains measures 428 through 433. It is written for piano and voice. The piano part is in the upper staves, and the voice part is in the lower staves. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The score features complex piano textures with rapid sixteenth-note passages in the right hand and sustained chords or slower-moving lines in the left hand. The voice part consists of a single melodic line with lyrics written below the notes. The lyrics are in German. The score is divided into two systems, with measures 428-432 in the first system and measure 433 in the second system. The page number 428 is located at the top left.

428

429

430

431

432

433

This page of musical notation, numbered 435, contains a complex arrangement of staves. The notation is organized into systems, with each system consisting of multiple staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The page is numbered 435 in the top left corner.

This musical score page contains measures 443 through 452. It is written for a piano and orchestra. The piano part is in the upper system, featuring a complex, rapid sixteenth-note melody in the right hand and a more rhythmic accompaniment in the left hand. The orchestra part is in the lower system, with woodwinds and strings. The woodwinds (flute, oboe, and clarinet) have melodic lines, while the strings provide a steady, rhythmic foundation. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *ff* (fortissimo). The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The page number 443 is in the top left corner, and the page number 101 is at the bottom center.

G. P. Q.

The musical score on page 451 consists of two systems of staves. The first system includes a grand staff (treble and bass clefs) and four individual staves. The second system includes a grand staff and two individual staves. The notation is complex, featuring many triplets, slurs, and dynamic markings. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The score is marked with 'G. P. Q.' at the beginning of the first system and at the bottom of the page.

G. P. Q.

This musical score page, numbered 459, contains measures 459 through 467. It is written for piano and strings in a key of three sharps (F#, C#, G#) and a 2/4 time signature. The score is organized into two systems of staves. The first system (measures 459-467) includes a grand staff for piano (treble and bass clefs) and four individual staves for strings (two violins, two violas). The piano part features a complex texture with rapid sixteenth-note runs in the right hand and more sustained, often tied, notes in the left hand. The string section provides harmonic support with sustained chords and moving lines. The second system (measures 468-475) continues the piano's rapid runs and the strings' accompaniment. The notation includes various musical symbols such as treble and bass clefs, key signatures, time signatures, notes, rests, ties, and slurs.

The musical score is presented in two systems. The first system consists of ten staves, and the second system consists of five staves. The key signature is three sharps (F#, C#, G#), and the time signature is 2/4. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, accidentals, and dynamic markings like 'a 2.' and 'tr'. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Cleachtadh 2.2.1

Tasc Éisteacha

Seinnfidh do mhúinteoir sliocht duit as an saothar anois. Éist leis agus freagair na ceisteanna thíos:

An Chéad Éisteacht:

1. Déan cur síos ar an suíomh nó íomhá a chruthaíonn an ceol seo duit:

An Dara hÉisteacht

2. Ainmnigh na huirlisí a chuala tú sa cheol:

3. Cuir ciorcal thart ar an bhfocal nó na focail cuí:

Luas:	Mall	Mear	Meascaithe
Fonn:	Croíúil	Feargach	Brónach
Tonúlacht:	Mór	Mion	Módúil
Meadarach:	2	3	4
Uigeacht:	Tanaí/soiléir		dlúth/saibhir
Séis:	Ard	Meánach	Íseal
Gluaiseacht:	Céimneach	Léimneach	Meascán de léimneach & céimneach
Rithim:	Nótaí gearra, tapaidh	Nótaí Poncaithe	Nótaí Fada Coimeádtha
Uirlisí:	Ceathairéad Téadach	Ceolfhoireann Shiansach	Práis
Cumadóir:	Éireannach	Iodálach	Eilbhéiseach
William Tell:	Éireannach	Sasanach	Eilbhéiseach

Cleachtadh 2.2.2

Mínigh na comharthaí seo a leanas atá tógtha ón scór:

Andante _____

Croisín = 55 _____

+ Timp(b. 39): _____

Allegro _____

Sotto Voce (b. 54) _____

Rinforz _____

Tutti _____

Sf _____

Smorz _____

Andantino _____

Allegro vivace: _____

pp _____

ff _____

tutta forza _____

stringendo _____

fp (b. 275) _____

8va: _____

Tremolo: _____

x (comhartha roimh nóta b326, 327) _____

tr~~~~ _____

tríphléadach: _____

Leath-leath-chamán: _____

Staccato: _____

Cresc: _____

Diminuendo: _____

Cleachtadh 2.2.3

Amharc ar an scór agus freagair na ceisteanna seo a leanas:

1. Cén gléas ina bhfuil an oscailt? _____
2. Cén gléas ina bhfuil an ceol faoi bharra 17? _____
3. Cén uirlisí a sheinneann sa chéad chuid? _____
4. Cén uigeacht a chruthaíonn na huirlisí seo – saibhir nó tanaí? _____
5. Cén t-amchomhartha atá sa chéad chuid? _____
6. Cé mhéad buille atá ag camán le ponc dúbailte? _____
7. Ainmnigh trí athrú a thagann ar an gceol i mbarra 48:
 - i. _____
 - ii. _____
 - iii. _____
8. Cén chuid den stoirm a léiríonn na veidhlíní sa chuid seo? _____
9. Cén chuid den stoirm a léiríonn na gaothuirlisí arda? _____
10. I mbarra 92 tagann an cheolfhoireann iomlán isteach, cad a léiríonn na scálaí a sheinneann siad? _____
11. Cad a thugtar ar na nótaí nach bhfuil sa ghléas sa scála sin? _____
12. Cén gné den cheol a úsáidtear le neart na stoirme a léiriú? _____
13. Conas a léirítear an tintreach agus toirneach? _____
14. Ainmnigh trí athrú a thagann ar an gceol i mbarra 176:
 - i. _____
 - ii. _____
 - iii. _____
15. Cad a tharlaíonn idir an cor anglais agus an fheadóg mhór sa chuid seo?

16. Cén pictiúr a léirítear sa chuid seo? _____

17. Déan cur síos ar cad a tharlaíonn i mbarra 217 agus 219 nuair a sheinneann an fheadóg mhór: _____

18. Tarraing pictiúr anseo de na codanna éagsúla den réamhcheol, agus déan iarracht mothú an cheoil a léiriú sna línte (má tá tú go maith ag tarraingt) nó sna dathanna (muna bhfuil tú go maith ag tarraingt). Bain úsáid as dathanna láidre (dearg, dubh, gorm dorchá) le mothúcháin láidre a léiriú, agus dathanna boga (bándearg, glas éadrom agus araile) le mothú suaimhneach a léiriú.

Cleachtadh 2.2.4

Scríobh an cumadóir Iodálach, Rossini, an saothar seo. Scríobh cuntas gairid (10 bpointe) ar an gcumadóir agus ar na saothair a chum sé.

Déan taighde ar William Tell agus an scéal a bhaineann leis an réamhcheol seo.

Tarraing léarscáil den Eilbhéis i do chóipleabhar, le gach tír thart air. Cuir marc ar an tír arbh as don chumadóir. Marcáil isteach ar an léarscáil na ceantair ina labhraítear na ceithre theanga oifigiúla de chuid na hEilbhéise. Cuir isteach Loch Lucerne.

***Carmina Burana* (an chéad ghluaiseacht *O Fortuna*)**

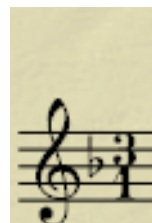
le Carl Orff (1895-1982)

Chum an Gearmánach, Carl Orff an chantáid ‘Carmina Burana’ sa bhliain 1937. Mhúscail cnuasach de dhánta meánaoiseacha an smaoineamh don chantáid ann. Chuir sé ceol leis na dánta. An aidhm a bhí aige ná ‘dráma iomlán le ceol, focail agus gluaiseacht ag obair le chéile chun éifeacht ollmhór chorraitheach spreagúil’ a chumadh. Tá na véarsaí sna teangacha Laidin, Fraincis, Iodáilis agus Gearmáinis agus déanann siad tagairt do gach gné de ghníomhaíochtaí daonna – idir eaglais, stát, shochaí agus phearsanta.

Tá trí roinn sa saothar seo agus déanann an curfá ‘Fortuna’ fráma dóibh go léir. Is í Fortuna an bandia a stiúrann an saol.

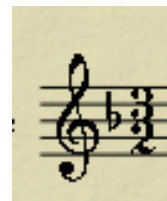
Intreoir: Barraí 1-4

Osclaíonn an ghluaiseacht le hóráid chumhachtach ó lán-cheolfhoireann agus curfá ‘O Fortuna’. Tá na buillí aiceanta agus tá amchomhartha neamhghnáthach ann – 3 leathlán sa bharra. Is ceol drámata ríoga é, lán le díchordaí, agus bunaithe ar mhód lá. Tá an luas marcáilte minim = 60, sin minim amháin gach soicind, agus *pesante*, rud a chiallaíonn “go trom”.

Cuid A: Barraí 5-28

Athraíonn an ceol ó *fortissimo* go *pianissimo*, athraíonn an t-amchomhartha ó 3/1 go 3/2. Éiríonn an ceol níos tapúla – minim = 120 – 132. Canann an cór séis (dó, dó, tí, tí) den chéad véarsa d’aon ghuth agus ansin ó bharra 21 i dtréacha. Seinneann na gaothuirilísí (basún go príomha), 2 phianó agus na téaduirilísí an tionlacan. Tá an ceol bunaithe ar phátrún módúil scálach athsheinnte. Tá réimse 5ch ag an tséis sa chuid seo. Méadaíonn an teannas le sioncóipiú, sosanna agus crosrithim 2 bharra sna tiompáin agus gang (tamtam).

Cuid A1: Barraí 29-60

Díreach cosúil leis an gcéad véarsa ach cloistear cláirnéid sa tionlacan.

Cuid A2: Barra 61 – Críoch

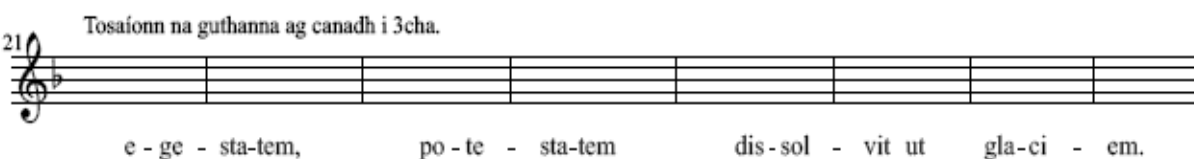
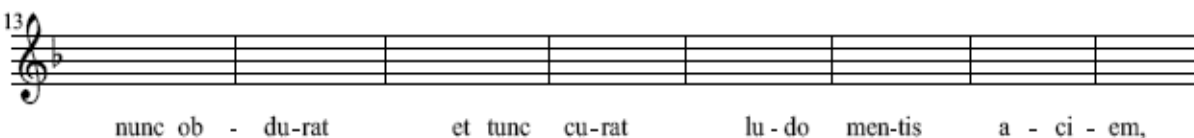
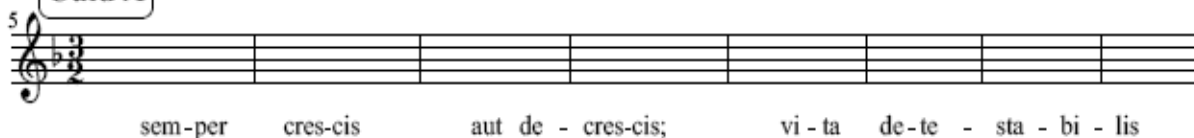
Pléascann an lán-cheolfhoireann sa tríú véarsa. Athraíonn an luas go dtí minim = 144. Canann an cór in ochtacha anois go dtí barra 77 nuair a thagann na tréacha ar ais, ach ochtach níos airde ná mar a bhí. Athraíonn an dinimic go ff ag an bpointe seo. Éiríonn an gang níos suntasaí. Cruthaíonn an dord-druma, na trumpaí agus na trombóin gluaiseacht sheasmhach. Athraíonn an ceol go D mór ag barra 93. Athraíonn an luas arís sa bharra seo go dtí an luas is tapúla sa ghluaiseacht ar fad – minim = 160. Críochnaíonn an ceol ar 9 mbarra de chorda D mór canta agus seinnte fff.

De bharr cúrsaí cóipchirt, níl cead againn an ceol don phíosá O Fortuna a fhoilsiú, ach mar gur scríobhadh na focail i bhfad ó shin, tá cead na focail a fhoilsiú. Tá séis an-simplí sa cheol seo, agus is féidir leat, le cuidiú ó do mhúinteoir é a scríobh isteach ar an scór atá leagtha amach thíos. Déan cinnte go bhfuil na nótaí scríofa i líne dhíreach os cionn na bhfocal.

Intreoir

Cuid A

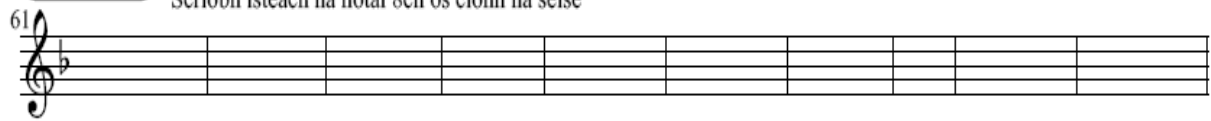

Cuid A1

Cuid A2

Canann an c r in ochtacha anois
Scr ibh isteach na n ta  8ch os cionn na s ise

Sors sa - lu-tis et vir - tu-tis mi-chi nunc con - tra - ra - a est af - fec-tus

Cantar i 3cha ar s

et de - fec-tus sem-per in an - ge - ri - a. Hac in ho-ra si-ne mo-ra

Coda

cor-de pul-sum tan-gi - te; quod per sor-tem ster-nit for-tem, me-cum om -

nes plan - gi - te!

Cuid 1:

*O Fortuna velut luna statu variabilis, semper crescis
decrescis; vita detestabilis nunc obdurat et tunc curat
mentis aciem, egestatem, potestatem dissolvit ut
glaciem.*

A Chinniúint, cosúil leis an ngealach, a athraíonn go
– fásann sé agus ídíonn sé; Saol fuafar, deacair seal
éasca seal, Intinn ghéar mhealltach; bochtaineacht,
cumacht, leánn sé mar shioc iad.

aut
ludo

síoraí
agus

Cuid 2:

*Sors immanis et inanis, rota tu volubilis, status malus, vana salus semper dissolubilis, obumbrata et
velata michi quoque niteris; nunc per ludum dorsum
nudum fero tui sceleris.*

An Chinniúint – gránna agus folamh, roth rothlach, seas
droch-chroíoch, ní fiú faic bheith sláintiúil mar go dtiteann
sé as a chéile, faoi scáth, faoi cheilt, cránn tú mé fosta;
anois tríd an gcluiche, tugaim mo dhroim nocht chuig do
chlaidhreach.

Cuid 3:

*Sors salutis et virtutis michi nunc contraria, est affectus et defectus semper
in angaria. Hac in hora sine mora corde pulsum tangite; quod per sortem
sternit fortem, mecum omnes plangite!*

Tá an Chinniúint, faoi shláinte agus faoi shuáilce, i mo choinne, tiomáinte
agus faoi ualach, i gcónaí faoi dhaoirse. Mar sin, ag an am seo, gan mhoill,
stoith an sreang creathach; ó bhuaileann an Chinniúint lucht an nirt, gach
duine caoin liom!

Tá na focail seo casta agus deacair go leor le tuiscint. Tá an file ag caint leis an gcinniúint – nó le Dia –
nó le cumhacht éigin a stiúraíonn an saol. Tuigeann an
scríbhneoir go n-athraíonn an saol agus go mbíonn gach
duine thuas seal, thíos seal. Faoi láthair áfach, is ar an
bpian agus ar an bhfulaingt a dhíríonn sé, agus is léir go
méadaítear ar a phian de réir mar a théann an t-amhrán
ar aghaidh. Sroichtear barrphointe a phéine sa tríú
véarsa agus go háirithe ag an deireadh ar fad, nuair a
impíonn sé ar gach duine caoineadh a dhéanamh leis.

Cleachtadh 2.3.1

Tasc Éisteacha

Éist leis an sliocht seo agus freagair na ceisteanna thíos:

An Chéad Éisteacht:

1. Déan cur síos ar an suíomh nó íomhá a chruthaíonn an ceol seo duit:

An Dara hÉisteacht

2. Ainmnigh na huirlisí a chuala tú sa cheol:

3. Cuir ciorcal thart ar an bhfocal cuí:

Luas:	Mall	Mear	Meascaithe
Mothú:	Glórmhar	Feargach	Brónach
Tonúlacht:	Mór	Mion	Módúil
Meadarach:	2	3	4
Uigeacht:	Tanaí/soiléir	dlúth/saibhir	Meascaithe
Séis:	Ard	Meánach	Meascaithe
Séis:	Nótaí athsheinnte	Léimeanna móra	frásaí fada
Réimse:	Cúng	Leathan	Meánach
Gluaiseacht:	Céimneach	Léimneach	Meascán de léimneach & céimneach
Rithim:	Nótaí cothroma béimnithe	Nótaí fada marthannacha	
Uirlisí:	Ceolfhoireann & Cór	Banna máirseála	Ceolfhoireann téadach

Cleachtadh 2.3.2

Scríobh an cumadóir Gearmánach, Carl Orff an saothar seo. Scríobh cuntas gairid (10 bpointe) ar an gcumadóir agus ar na saothair a chum sé.

Déan taighde faoin mbailiúchán de dhánta agus amhráin a fuarthas i mainistir agus a foilsíodh sa bhliain 1847. Cad a bhí ag tarlú in Éirinn sa bhliain sin?

Ainmnigh 3 phíosa ceoil atá cumtha i gcomhair ceolfhoireann agus cór. Scríobh síos teideal iomlán an tsaothair agus ainm an chumadóir i ngach cás.

Cleachtadh 2.3.3

Mínigh na comharthaí seo a leanas atá le fáil sa ghluaiseacht seo:

1. Pesante: _____
2. Poco stringendo: _____
3. 3/1: _____
4. 3/2: _____
5. Staccato: _____
6. Líon buillí ar leathlán poncailte: _____
7. Cresc: _____
8. Líon buillí ar an nóta deireanach: _____
9. Foirm an phíosá: Intreoir _____ Coda
10. Ciall na bhfocal: _____

11. Cé mhéad athrú sa luas a tharlaíonn sa phíosá? _____
12. Cén gléas ina bhfuil an píosa ag an tús? _____
13. Cén gléas ina bhfuil sé ag an deireadh? _____
14. Cén barra ina n-athraíonn an gléas? _____
15. Cén dinimic is ciúine sa phíosá? _____
16. Cén dinimic is láidre sa phíosá? _____
17. Cad é an nóta is faide sa phíosá? _____
18. Cad é an luach nóta is giorra sa phíosá? _____
19. Cé mhéad athrú san amchomhartha atá sa phíosá? _____
20. Conas a chruthaíonn an cumadóir buaicphointe sa cheol? _____

Dul Siar

- Ainmnigh na sleachta seo as do shaothair dhualgais.
- Buail amach an rithim.
- Oibrigh amach cén gléas ina bhfuil an frása.
- Scríobh isteach an sólfá tonach faoi na nótaí.
- Can gach sliocht ag baint úsáide as an sólfá tonach.
- Seinn an sliocht ar aon uirlis.

Uimhir 1:

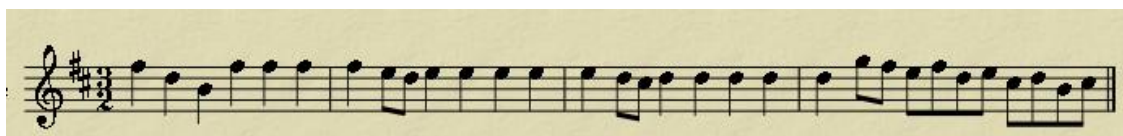
Ainm an tsaothair: _____

Cumadóir: _____

Líon isteach an dá nóta atá in easnamh i mbarraí 3 agus 4.

Gléas agus tonúlacht an tsleachta: _____

Uimhir 2:

Ainm an tsaothair: _____

Cumadóir: _____

Gléas agus tonúlacht an tsleachta: _____

Mínigh an t-amchomhartha: _____

Gné amháin rithime sa sliocht: _____

Cumadóir: _____

Gné amháin séise sa sliocht: _____

Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

Gléas agus tonúlacht: _____

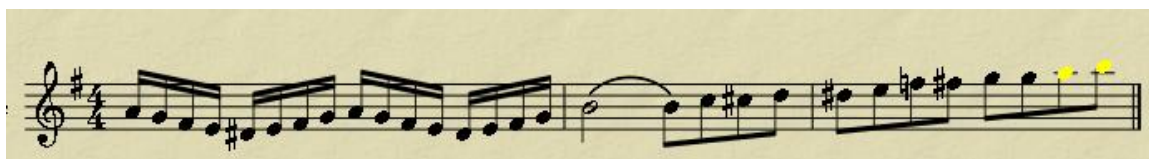
Léiríonn an ceol seo pictiúr – céard é? _____

Ainm an chumadóir: _____

Cén pictiúr a léiríonn an sliocht seo? _____

Sainnigh agus mínigh an ornáid sa sliocht:

Uimhir 6:

Ainm an tsaothair: _____

Ainm an chumadóira: _____

Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

Cad a thugtar ar an dá nóta deireanacha (tá siad buí sa sliocht)? _____

Cad a thugtar ar na nótaí nach bhfuil sa ghléas? _____

Cad a thugtar ar an líne a cheanglaíonn an chéad dá nóta i mbarra 2 den sliocht? _____

Uimhir 7:

Ainm an tsaothair: _____

Ainm an chumadóira: _____

Tír as ar tháinig an cumadóir: _____

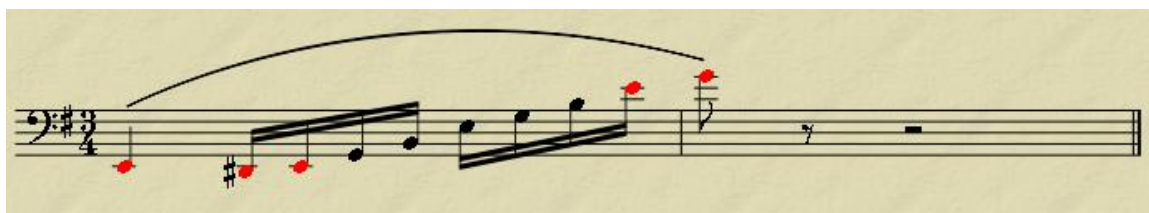
Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

An bhfuil sioncóipiú le fáil sa sliocht? _____

An bhfuil seicheamh le fáil sa sliocht? _____

Gléas agus tonúlacht an tsleachta: _____

Uimhir 8:

Ainm an tsaothair: _____

Cumadóir an tsaothair: _____

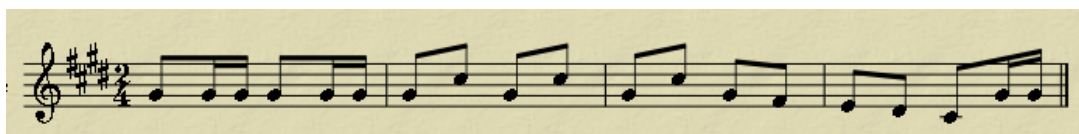
Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

Uirlis a sheinneann an sliocht seo: _____

Ainmnigh na nótaí atá daite dearg sa sliocht: _____

Cén pictiúr atá á léiriú ag an gceol sa sliocht? _____

Uimhir 9:

Ainm an tsaothair: _____

Ainm an chumadóira: _____

Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

Gléas agus tonúlacht an tsleachta: _____

An bhfuil sioncóipiú le fáil sa sliocht? _____

An bhfuil seicheamh le fáil sa sliocht? _____

An bhfuil nótaí athdhéanta (athsheinnte) le fáil sa sliocht? _____

Pictiúr atá á léiriú sa cheol sa sliocht? _____

Uimhir 10:

Ainm an tsaothair: _____

Ainm an chumadóira: _____

Cuid den saothar as ar tógadh an sliocht: _____

Líon isteach an gléaschomhartha atá in easnamh: _____

Cén t-amchomhartha atá ag an sliocht? _____

Cad is brí leis an gcomhartha atá os cionn an nóta deireanach? _____

Mínigh fff: _____

Gléas agus tonúlacht an tsleachta: _____